

БЕЛАРУС

PRICE 15 ¢

BYELARUS — WHITERUTHENIAN (BYELORUSSIAN) NEWSPAPER IN THE U.S.A.

15 ЦЭНТАУ

Год V. № 4 (50)

20 Сінегня 1954 г.

NEW YORK, N. Y., U. S. A.

December 20, 1954

Vol. V. № 4 (50)

БОЖАЙ МІЛАСЬЦЮ

СВЯЩЕННЫ САБОР ЯПІСКАПАУ БЕЛАРУСКАЕ АУТАКЕФАЛЬ-
НАЕ ПРАВАСЛАУНАЕ ЦАРКВЫ НА ЧУЖЫНЕ

ДА ЎСЕЧЭСНОГА ДУХАВЕНСТВА, ПРЭПАДОБНА-
ГА МАНАШАСТВА, И ЎСІХ БАГАЛЮБІВЫХ ВЕРНІ-
КАЎ НАШЫХ НА ЧУЖЫНЕ И НА БАЦЬКАЎШЧЫНЕ
ПРАБЫВАЮЧЫХ

САБОРНАЕ КАЛЯДНАЕ ПАСЛАНЬНЕ

„РАСТВО Твае, Хрысьце Божа наш, асяяла съвет
съвятлом Боскасці: бо тады зоркам, як Богу, служагыя,
Зоркаю навуганяя былі пакланяцца Табе, Сонцу Праўды,
і ведаць Цябе, Усход з вышыняй, Госпадзі, слава Табе”.
(Трапар Раства Христовага).

УЛЮБЛЕНЫЯ ДЗЕЦІ НАШЫЯ!

ХРЫСТОС РАДЖАЕЦЦА! Радуйцеся ў весялецеся, адкіньце
сум і жаль, і слайце Яго! Раджаецца Той, Хто прынёс нам Святыло
з Неба, зміў наш грэх першародны, адкрыў нам дзыверы Раю ў зра-
біў нас Братамі ў Сёстрамі Сваімі. Доўга чакалі людзі, зъняможа-
ныя грахамі сваімі, на Яго. Чакалі таму, што Гасподзь Бог, дзеля
бясконцага Міласэрдзя ў Любові да нас, Сам абвесціў людзям
яшчэ праз Адама ў Еву, што „насеніне Жанчыны скрышыць га-
лаву шатана” (1 Майс. 3,15). А пасля неаднакротна паўтараў праз
Патрыярхаў ды асабліва праз Правакаў, што пашле нам Спасіце-
ля, Адзінароднага Сына Свайго Ісуса Хрыста. Натхнёныя Духам
Святым, прарокі ўзмацинялі надзею людзей на Прыход Месіі-Спи-
сцеля, як Сонца Праўды, Святыло ў Радасць съвету. Прарок Ісайя
апавясьціў: „Вось Дзева пачне ўва ўлоньні, і народзіць Сына, і да-
дуць імя Яму: Эммануіл — з намі Бог” (Іс. 7, 14). „Народ, што
ходзіць у цемры, пабачыць Святыло вялікае. Бо Дзіцятка радзіла-
ся нам, Сын даны нам” (Іс. 9:2,6). Прарок Даніель апавясьціў:
„І ўбачыў я: вось з воблакамі Нябеснымі ішоў як бы Сын Чалавечаскі ў прыведзены быў да Бога Айца. І дадзеная Яму ўлада,
слава ў царства, каб усе народы ў плямёны служылі Яму. Валадарства Ягонае — валадарства вечнае, якое ніколі не закончыцца”
(Дан. 7,13-14). „І па сканчэнні шасцідзесяці дзьвёх сядмін адда-
ны будзе съмерці Хрыстос” (Дан. 9,26). А прарок Міхей апавяшчае:
„І ты малая мясціцна, Віфлеем, радуйся, бо з цябе выйдзе Той,
Каторы будзе Уладыкаю Ізраіля, і Каторага паходжаныне ад па-
чатку, ад дзён вечных. Таму Ён пакіне іх да часу, пакуль ня ро-
дзіць маючая радзіць. І будзе Ён — мір” (Міх. 2:3,5).

Але вось споўнілася поўня часу, і зьявіўся Архангел Гаўрыл
Дзеве Марыі ў Назарэце апавясьціць Ёй волю Господа Бога: „Ра-
дуйся, дабрадатная! Гасподзь з Табою, багаслаўленая Ты між жан-
чын! Вось зачнеш Ты ўва ўлоньні, і народзіш Сына, і дасі Яму
імя: ІСУС. Ён вялікі будзе, і Сынам Усявышняга назавецца” (Лк.
1, 28, 31-32). І скора зазвязала Зорка Віфлеемская. У вялікім съвя-
тле зьявіўся Ангел з Неба ў апавясьці Віфлеемскім пастырам: „Ня
бойцеся! Во цяпер Нарадзіўся вам у месцые Давідавым Спасіцель,
Каторы ёсьць Хрыстос Гасподзь. І началі Ангелы съпявань, слав-
ячы Бога: „Слава на вышынях Богу, і на зямлі мір сярод лю-
дзей добрае волі” (Лк. 2, 10-11, 14).

Так Нарадзіўся Хрыстос, Спасіцель наш, і палажыла Яго Пра-
чыстая Дзева Марыя ў ясьлі, бо: „Ня было Яму мейсца ў гаспо-
дзе” (Лк. 2,7). Ня было мейсца ў гасподзе Тому, Хто стаўся гаспо-
даю ўсяго съвету. Той, па волі Каторага сонца сагравае зямлю, Сам
пры Сваім Нараджэнні быў сагрэты дыханьнем авец, валоў і
аслоў у стайні. Ён, Валадар Неба ў зямлі, Гаспадар усякага ства-
рэння, ня меў дзе галавы прыхіліць, у Сваім уласным доме быў
бяздомным!

Так, Боскасці заўседы там, дзе мы найменш спадзялемся знай-
сьці яе! Усякі, хто хацеў увайсьці ў стайню ў пакланіцца Яму, па-
вінен быў скіліць галаву! Схіленые галавы — знак пакоры, а
толькі такіх ёсьць Царства Божае. Поўныя гардыні ня ведаюць па-
коры, таму ня ведаюць і Ласкі Божае. Таму таксама ў атрымалі
яе — пакланіліся Народжанаму Дзіцятку толькі паstryры ў мудра-
цы, каралі духа, звычайнія ў найболыш вучоныя людзі. Во пер-
шыя, у пакоры сваій, ведалі, што яны нічога ня ведаюць, а дру-
гія, таксама ў пакоры сваій, ведалі, што, яны ня ўсё ведаюць. І
яны знайшли Бога, бо каб знайсьці Яго, патрэбна мець Добрую Во-
лю. І гэтую вялікую Праўду абвесцілі Ангелы з Неба: „Мір на
землі людзям добрае волі”.

Выдае Беларуска-Амерыканскіе
Задзіночаныне ў ЗША
Published by Byelorussian-American
Association, Inc.
180 South 4th Street
Brooklyn 11, N. Y.

ЦІХАЯ НОГ, СВЯТАЯ НОГ...

Ціхая ног, святая ног,
Усё съпіць, съніць даўно,
Толькі Маці Святая усьцяж
Ціха ў ясьлях люляе Дзіця —

А ўгары ног гарыць
Серабром зорных крыг.
Хор анёлаў пле пастухом,
Аб Дзіцяці, што будзе Хрыстом,
Святай песьняй хвалы
Славаць Збаўцу зямлі.

Ціхая ног, святая ног,
Усё съпіць, съніць даўно,
Толькі зоры у вышы трыміцяць,
Толькі Маці кальша Дзіця
І ў дзіўной цішыті
Хор анёлаў звініць.

УСІХ БЕЛАРУСАЎ ВІНШУЕМ ІЗ СВЯТАМ НАРАДЖЭННЯ
ХРЫСТА І НАДЫХОДЗЯЧЫМ НОВЫМ 1955 ГОДАМ

Галоўная Управа БАЗа
і Выдавецтва „Беларуса”

І ў гэтym была вялікая радасць нашых пабожных продкаў,
калі яны сядалі за стол з пахучым сенам у Святы Бечар. Яны
таксама знайшли Бога, і Нованараджаны Хрыстос быў з імі, ба-
гаслаўляў іх і прыймаў дары іхня: палымянную Веру, фіміам
Любові ў цвёрдую Надзею на сваё уваскрасеные ў жыцьцё веч-
нае. І гэтую самую Веру, Любоў і Надзею на скорую перамогу
Дабра над злом і сваё спасеніе нашыя любыя суродзічы будуць
мець і цяпер калі ялінкі з запаленымі съвечачкамі ня толькі тყыя
на выгнаныні, але ў тყыя, што пакутуюць на паняволенай Радзі-
ме, і тყыя, што аддаюць жыцьцё сваё за нас па лясох і пушчах на-
шых, і тყыя, што мучацца на катаргах і высылках. Святы Бечар
злучыць усіх нас у вадку Божую сямейку, хоць не адна мама за-
плача над пустым мейсцам за сталом, бо там ня будзе любага
сына яе, а гэты сын заплача недзе ў лесе, або на катарзе ці выг-
наныні. Але Гасподзь Міласэрны, Спасіцель наш і Прачыстая Маці
Яго сунцашаць болі напыні ў напоўняць надзею на скорае вызва-
леніе, бо-ж і Ён быў бяздомны ў цяжка пакутаваў, а Яна таксама
празівала сълзы пад Крыжам Сына Свайго, таму Яны разумеюць
беды нашыя.

Усечэнныя Айцы! Любыя Браты ў Сёстры! Хрыстос, Сын Божы,
нарадзіўся ў ясьлях, каб скончыць зямное жыцьцё Сваё на
Крыжы дзеля Уваскрасенія. Так і мы цяпер церпім, пакутуем
дзеля ўваскрасенія нашага! Няхай жа Святы Зоркі Віфлеемскае
асвятыле цемру нашую ў напаўняе вялікай радасцю ў надзеяй,
бо: „Хто вытрывае да канца, спасецца” (Мц. 24, 13). Таму, калі
хто з вас і заплача ў Святы Бечар, няхай плач ваш будзе ціхі,
радасны ў поўны надзеі на Ласку Божую, якую Ён пасылае нам
праз нашу сьв. Царкву, і гаворыць нам: „Я — уваскрасеные ў
жыцьцё. Хто веруе ў Мяне, хоць памрэ, жыць будзе” (Іо. 11, 25).

І ў гэтай нязломнай палымяннай Веры, Надзеі ў Любові да
Спасіцеля нашага, вітаем вас, усечэнныя Айцы ў любыя Браты ў
Сёстры нашыя, з радасным Святым РАСТВО ХРЫСТОВАГА і з
надыходзячым НОВЫМ ГОДАМ. Пасылаем вам наша Архіпастыр-
скае Багаслаўленіе. Разам з Ангеламі съвятымі будземі славіць,
праслаўляць і маліць Яго, Нованараджанага Хрыста, Бога нашага,
каб Ён з Ласкі Свае скараціў час пакутаў нашых, памог нам
зняць з крыжа гаротніцу нашую, нашую любую Маці Беларусь.

Ласка Госпада нашага Ісуса Хрыста, і любоў Бога і Айца,
і шчадроты Святога Духа няхай будуць з усімі вами. АМІНЬ.

† Сымрэнны Архіяпіскап СЕРГІЙ
Глава Свяшчэннага Сабору Япіскапау
Беларускае Аўтакефальнае Праваслаўнае
Парквы

† Сымрэнны Архіяпіскап ВАСІЛЬ
Сакратар Свяшчэннага Сабору
Япіскапау БАПЦарквы на Чужыне

Дана Року Божага 1954
месяца сінегня
Аўстралія — Амерыка.

Не адбіраць, а дамагацца правоу народам

Справа сяброўства Беларусі й Украіны у Задзіночаных Нацыях

Сярод амэрыканскага грамадзянства, а навет і палітыкаў можна сустрэцца з крытыкаю факту ўвядзення ў Задзіночаныя Нацыі ў часе закладзіна у Сан Францыска, як сяброў-закладчыкаў, Беларусі й Украіны (БССР й УССР). Уздыўмаюцца галасы, няраз і ў Кангрэсе, з дамаганьнем адбіраць гэтым рэспублікам права на сяброўства ў ЗН, каб гэтым зьменшыць лік галасоў савецкага блéку.

За галоўную прычыну на гэта падаецца агульна ведамы факт, што дзяржаўная сувэрэннасць гэтых двух народаў сяньня фіксыяная, толькі намінальная. Гэтым дзывём рэспублікам забаронена ўтрымваць дыпломатычныя сувязі зь іншымі дзяржавамі, забаронена пасылаць за межы ці ўпускаць да сябе акредытаваных прадстаўнікоў іншых дзяржаваў, забаронена мець свае асобныя вайсковыя фармацыі, хоць у канстытуцыях гэтых дзяржаваў і гаворыцца пра сваё войска ды пра свае міністэрствы замежных справаў.

Пытаныне гэтае вельмі важнае ў канечна трэба яго разгледзець дакладна, каб выясняць, якое становішча ў гэтай справе правільнае з гледзішча карысці народу беларускага, Амэрыкі й усіго вольнага съвету.

Перш-на-перш трэба адцеміць, што ўсякія дамаганьні „адбіраць“ сяброўства ў ЗН Беларусі й Украіне сяньня могуць быць толькі чыста палітычнымі прапагандавымі ходамі, а не практична выканальнымі заданьнямі. Кажnamу ясна, што Саветы, маючы права вэта ў ЗН (зь якога ўжо ў скрысталі больш за 60 разоў), да скасавання сяброўства Беларусі й Украіны не дапусцяць датуль, пакуль гэтыя народы будуть у кіпцюрах Масквы. І гэта, зразумела, не дзеля таго, каб запраўды бараніць інтарэсы ці міжнародныя права гэтых народаў, а проста, каб коштам паняволеных народаў мець два лішнія галасы, патрэбныя для палітычных махінацый у ЗН і ў сусьветнай палітыцы наагул.

Дык разглядаць справу гэтую ўроуніцы канкрэтнай і практичнай ніякой патрэбы. Справа гэтая згары безнадзейная, для Захаду неасягальная, бо Захад сяньня ня мае ніякай ні маральнай, ні праўнай, ні фактычнай моці, каб падобныя дамаганьні накідаць бальшавіцкай Маскве для выкананья.

Застаецца тады да разгляду не практична-рэалны, а палітычна-пропагандавы бок справы; даводзіцца папытатца: што дасць Амэрыцы ці Захаду сама паставленыне такога дамаганьня ці то перад ЗН, ці наагул на сусьветным палітычным форуме? Як ды чым адкажа на яго Масква? Па чым баку будуть карысці, а па чым страты ад факту уз্যяцца такіх дамаганьняў з заходняга боку?

Ня трэба быць асабліва прадбачлівым, каб здагадацца, што майстры пропаганды — бальша-

вікі падобныя намаганьні адразу накляймуюць, як імпэрыялістычны наступ Амэрыкі супраць беларускага й украінскага народаў, як пасяятыні Амэрыкі на асноўныя міжнародныя правы гэтых народаў і іхнюю сувэрэннасць. Масква адначасна яшчэ раз паспышаеца зарэкламаваць сябе ў ролі апякуна гэтых, крываўджаных „прагавітмі амэрыканскім імпэрыялістымі“ народаў, і будзе яшчэ раз шумна выхваляць у ролі адзінага „запраўнага“ апякуна гэтых народаў — „вялікі рускі народ“.

Пропагандавы слоўнік сучаснае Масквы нам добра ведамы й таму лёгка можам здагадацца, якія „аргументы“ й лёзунгі зьяўляцца нападзіна на перадавых балонах савецкага прэзы, першым чынам прэзы БССР й УССР. Палітычная мэтасткіравана сяньня іх будзе ясная: распальваць сярод гэтых народаў нянявісьць супраць Амэрыкі й Амэрыканцаў, даводзіць, што адзінную спагаду ў ратунак гэтыя народы могуць мець толькі ад Масквы.

Мы ведаем, што падобнымі „тэзамі“ пропаганды перасыпаная ўжо й сяньня ўся савецкая прэзы. Амэрыка ды Амэрыканцамі ѹ сяньня дзень і нач, як найбольшым страхоццем, палохае свае паняволеные народы Масква. Але цяпер гэтая пропаганда — пусты гук, яна няў-грунтаваная ніякім канкрэтным матар'ялам. Німа, проста, аргументаў, калі, чым і як гэта Амэрыка, а не Масква, панявольвала ды крываўдзіла беларускі, украінскі ці іншыя народы СССР.

Мы добра памятаем, як гадамі менская савецкая прэзы распачна намагаецца хоць штурчна скалациць нейкія „гістарычныя“ матар'ялы пра антибеларускасць Амэрыкі. Бязь ніякой лёгкікі й ладу, да съмеху наўна, чапляюць „віну“ Усёбеларускага Кангрэсу 1917 г. інтэрвэнцыі амэрыканскага капиталу ды інтырыам „амэрыканскай разведкі“. Даводзілася апошнімі гадамі няраз назіраць, як бедныя пісакі менскіх штодзённікаў „Звязды“ ці „Советской Беларусии“ высушвалі свае мазгі на тое, каб на дадзены з Масквы загад зъляпіць нейкія хоць крыху праўдападобныя байкі пра амэрыканскіх інтэрвэнтаў у Беларусі ў пару бальшавіцкага змаганьня з БНР — Беларускай Народнай Рэспублікай.

У гэткіх абставінах выступіліне з пропановаю адбраныня правы на сяброўства ў ЗН ад Беларусі й Украіны было-б ня чым іншым, як неразумным даліваннем „гарушчага“ першараднай палітычнай вагі ў гэтыю, сяньня пустым ходам працягуючую, маскоўскую пропагандавую машыну. Масква хіба гэтага толькі ў чакае.

Калі ўжо наагул гаварыць пра нястачу сувэрэннасці, дык незразумела таксама, чаму гэта гаварыць тады толькі пра Беларусь і Украіну? Ці яны сяньня толькі адны ў прымусовай ролі нявольнікі Масквы? Ці яны толькі адны даюць заўсёды свае галасы за СССР? Якую сама-

стойнасць выяўляюць і могуць выяўвіць у ЗН прадстаўнікі, прыкл. Пальшчы або Чэхаславаччыны? Ці гэтыя дзяржавы маюць сяньня сувэрэннасць запраўды, хоць нейкі съценъ яе Масква ім часова й пакінула, ія ўліваючы тымчасам у вагульны каёл маскоўскай імпэрыі — СССР?

Масква на нядаўнай канфэрэнцыі сваіх нявольнікаў — сатэлітлів палохала Захад тым, што створа адзін супольны з сатэлітамі вайсковы штаб у выпадку, калі Захад ратыфікуе сваю Парыскую Угоду. Гэта найчысьцейшая, разлічаная на наўных, дэмагогія. Кажnamу ясна, што ўжо даўно ўсе сатэліты паддадзеныя ступрацэнтавай, ія толькі палітычнай і гаспадарчай, але, яшчэ ў большай меры, і мілітарнай кантролі ды загадам Масквы. Можна ручацца, што ўжо ад гадоў ня толькі ніводзін полк, але навет і батальён сатэлітных вайсковых аддзелаў ія можа быць перакінуты з аднаго месца на другое бязь ведама й папярэднія згоды настаўленых маскоўскіх камісараў. Усе вайсковыя фармаціі сатэлітлі даўно падзяліты адзінага штабу — маскоўскага — і палоханыне сяньня Захаду яшчэ новым, фікцыйным „супольным“ штабам — пусты дэмагагічны гук.

Гэта адзін з яскравых прыкладаў, што сувэрэннасць усіх паняволеных Масквою народаў сяньня ў існасці зусім аднолькавая, ці яны ўжо ў складзе СССР, ці яшчэ фармальна не, і паказваць толькі на Беларусь і Украіну, як на прыклады пазбаўлення сувэрэннасці Масквою, а не пералічыць адначасна іншых рэспублікай „народнай дэмакратыі“ — яўнае й шкоднае заблытванье існасці справы.

Палітычна-дыпломатычны наступ Амэрыцы, ці Захаду наагул, трэба рабіць зусім з іншага боку. Амэрыка павінна выступаць у ролі не адбіральніка правы ад народаў, асабліва меншых, а ў ролі абаронцы гэтых народаў і іхных правы; ія ў ролі крываўдзіцеля, а апякуна. Амэрыка павінна дамагацца, каб прадстаўнікі Беларусі й Украіны ня толькі заставаліся ў ЗН, але былі ў

запраўднымі прадстаўнікамі сваіх, беларускага й украінскага, народаў ды іхных дзяржаваў, а не падстаўленымі Москвою хальшывымі рэпразэнтантамі. Амэрыка, не касуючы іхнага права, павінна настойліва дамагацца іхнай поўнай незалежнасці ад Масквы, каб прадстаўнікі вольнай Беларусі й Украіны сваімі галасамі маглі тады незалежна выступіць ў вабароне волі, дэмакратіі й сусъветнага спакою, што — мы пэўныя — запраўдныя прадстаўнікі гэтых народаў і зрабілі-б. Вось такая афэнзыўная палітыка будзе дэмакаваць імпэриялістичнае аблыжніцтва Масквы ў падстаўляніні хальшывых прадстаўнікоў ад Беларусі, Украіны ѹ усіх іншых паняволеных народаў. Такая палітыка будзе падтрымваць маральну й дамаганы свабоды самых гэтых народаў знутра.

У гэтым вось кірунку павінна ісці пралаганда Амэрыкі й Захаду, пра гэта павінны гаварыць бесперастанку Голос Амэрыкі, Радыё Вызваленіне, Вольная Эўропа й усе іншыя радыёстанцыі вольнага съвету. У гэтым правільнym кірунку два гады тыму ўшла й ведамая праланова кангрэсмэна Сыміта, калі дамагалася адкрыцця амэрыканскіх дыпломатычных пляцовак у Менску й Кіеве, каб праз гэта заўманстраўваць беларускаму й украінскому народам, што Амэрыка прызнае іхнае поўнае права на дзяржаўную сувэрэннасць, а толькі Масква да гэтага не дапушчае, гэтага баіцца. Гэта, палітычна вельмі правільная, прланова, нажаль, і да сяньня ляжыць нейдзе пад сукном вашынгтонскіх супрасцярожных дыпломатаў.

Трэба выяўляць бальшавікоў, як узурпатораў народных правы і панявольнікаў народаў. Ня можна ні ў якім выпадку даваць ім нагоду выступаць у зусім адваротнай ролі — абаронцу гэтых народаў. Не адбіраць трэба права ад паняволеных Масквою народаў, якіх ім і так Масква бадай не пакінула. Трэба дамагацца для іх гэтых правы і ад самой Масквы адначасна. Гэта вялікая гістарычнае задача дэмакратычнай Амэрыкі.

R. Z.

АКРУГОВАЯ УПРАВА БЕЛАРУСКА-АМЭРЫКАНСКАГА ЗАДЗІНОЧАНЬНЯ ѿ НЬЮ-ЁРКУ

этым ветліва запрашае ўсіх суродзічаў на

ТРАДЫЦЫЙНАЕ СПАТКАНЬНЕ

НОВАГА 1955 ГОДУ

якое адбудзеца

31 СІНЕЖНЯ 1954 ГОДУ

у LENOX HALL

(252 East Second Street, New York City)

ПАЧАТАК А 10. ГАДЗ. ВЕЧАРАМ

У праграме: багатая беларуская вячэра, мастацкія выступы, танцы пад добрую аркестру, новагоднія неспадзейкі.

Усіх суродзігаў будзем міла вітаць на вясёлым вегары
СУСТРЭЧЫ НОВАГА 1955 ГОДУ

Акруговая Управа БАЗА
у Нью-Ёрку

Да істоты бальшавізму

Наглядаючы жахлівия праявы бальшавіцкага жыцьця, праравы, якія нармальнаму розуму вольнага чалавека цяжка ахапіць і зразумець, вольны дэмакратычны съвет усьцяж замаецца вывучэньнем зъявы бальшавізму. Закладаюцца навет адмысловыя дасьледавальнія інстытуты. У некаторых краёх закладаюцца „саюзы прыязыні й узаемаразуменіні”. У гэтых „саюзах прыязыні” бальшавікі нахабна ѹ бессаромна ашукваюць сваіх заходніх „саюзінікаў”, карыстаючыся іхнай даверлівасцяй да людзей, ды пашыраюць ілжывую прапаганду аб сваім ладзе ѹ будаўніцтве.

Мала таго, шмат падарожнікаў з Захаду ездзяць у Савецкі Саюз і некаторыя зь іх (пэўнаж, ія вылучаныя сярод іх і савецкія агенты) хваліць савецкія парадкі на аснове таго, што яны там бачылі. А бачыць яны могуць толькі нарыхтаваныя да паказу аб'екты. Звычайнага будзённага жыцьця свайго храбрычнага работніка або ѹ інжынера, а ія тое, каб калгасыніка, бальшавікі не пакажуць. І гэтыя аб'екты, і „саюзы прыязыні”, і розныя прасавецкія арганізацыі, і паказальная савецкая ідэяллёгія, — усё гэта зацімніе галовы дасьледавальнікам з Захаду.

Валадаром Крамля ѹ усім іхным паплечнікам залежыць, каб бальшавізм разглядаўся ѹ роўніцы сучасных сацыяльных тэорый, каб ён ацэнваўся як вынік тэорыі Карля Маркса, як вынік змагання працоўных за свой дабрабыт. Такім падыходам да вывучэння існасці бальшавізму яму падводзіцца ідэяллёгія ѹ апраўдаецца існаваныне яго. Нажаль, заходнія дасьледавальнікі найчасцей ідуць гэтым дарогам і вывучаюць бальшавізм пад упливам і пры дапамозе бальшавіцкае ілжывае прапаганды.

І ня толькі нажаль, але ѹ на дзіва, такі падыход да ацэны бальшавізму зъявіўся ѹ на балонах нашае прэсы. У артыкуле „Вывучайма дакладней жыцьцё на Балыкаўшчыне” (гл. № 36-37 „Балыкаўшчыны”) памінаючы розныя, запраўды дзіўныя, цверджаныні, знаходзім такое: „Сіла кожнае дактрыны, будучы ѹ сабе зъявішчам пазытыўным, мусіць выцякаць з пэўных дадатніх бакоў дадзене дактрыны. Камунізм, сілу ѹ небяспеку якога адчуў цэлы съвет, мусіць мець недзе ѹ аб'ектыўныя рэсурсы свае моцы. Значыць, шуканыне выключна адмоўных бакоў у савецкай систэме — гэта, папершае аднабаковае прадстаўляніе проблемы, а, падругое, звужванне вобразу загрозы, што вісіць над вольным съветам”. А, патрэйце, дададзём мы, — на аснове таго, што ѹ бальшавізме ёсьць (паводле вышэй пададзеных цверджаньняў) шмат чаго „дадатнага” і што бальшавізм прадстаўляе цяжкую да перамогі сілу (гэта праўда), дык у людзей падўстает думка: „што-ж, хай жыве. Ці варта складаць вялізныя ахвяры ѹ змаганыні”.

Ці сама тэорыя К. Маркса пазытыўная ѹ прылажэныні яе да людзкасці? Хто думае „так”, з

таго ўжо можа быць несамавіты змагар із бальшавізмам. Але ія гэта важнейшое, а тое, што тэорыя Маркса — гэта адно паказовая шыльда бальшавізму. І тое „дадатніе”, што некаму здаецца, ёсьць толькі ѹ гэтай шыльдзе. Вось нашым заданнем і павінна быць — ія вышукванье тых „дадатніх” няйснуючых бакоў, але паказаныне, што шыльда ія мае нічога супольнага ізъ зъместам, які ѿ засланяеща.

Бо запраўды, што засталося ад марксізму тэорыі ѹ бальшавізме з того часу, калі Сталін зьнішчыў усіх марксіскіх пасьледавальнікаў — тэарэтыкаў? Гэта „дактрына” ён кіраваўся пры гэтым зънішчэнні?

Што засталося ад сацыялізму ѹ краі, дзе ія толькі існуе рабства ѹ форме прымусовых лягероў працы, як гэта ўжо ѹ заходні съвет дазваўся, але дзе ўсё жыхарства мае толькі дзве клясы: зусім нялічнае кіраунічая каста ѹ выглядзе верхавінкі бальшавіцкае партыі, а решта — рабы? Розыніла між даўнейшыми рабствам і бальшавіцкім хіба толькі тая, што савецкаму рабу лягчэй перайсці да кіраунічай касты ѹ тым выпадку, калі ён спрычыніца да ўзмацненія рабства. Такім пераходным пластом і зъяўляюцца „актыўістыя” ѹ „выдвіжэнцы”.

На аснове якога гэта сацыяльны тэорыі ѹ якога права бальшавікі адчынілі алмисловыя магазыны для кіраунічай касты, дзе можна дастаць розныя асартыменты тавараў, а раб павінен карыстацца з магазынам „шыропатрэбу”, якія, звычайна, заўсёды парожнія? Дзе яшчэ спатыкаеца такое эканамічнае права якія дактрына вымагае гэта?

На аснове якога гэта тэорыі ѹ права бальшавікі расстрэльваюць людзей бяз суда, або съведама „прышываюць” чалавеку віну, каб потым яго выслать туды. дзе патрабуецца рабочая сіла ѹ дзе чалавек пры дадзеных абставінах гіне ѹ кароткі час? Скажуць, што гэта асаблівасць кожнае дыктатуры, якая сілаю праводзіць некую дактрыну. Але паставім сабе пытаныне: калі-ж тая дыктатура скончыцца, ѹ дасиль волю людзём ды і пі скончыцца яна калі пры наяўнай бальшавілкай систэме? Альказ вельмі ясны: або ніколі, або таты, калі бальшавізм будзе зънішчаны.

Кажын, хто меў магчымасць і наяшчасце браць удзел у савецкім „гравадзкім жыцьці”, ведае ѹ заўсёты съцвердзіць, што на абсаду ўрадавых адміністрацыйных становішчаў бальшавімі, пры настачы партыі, падбіраюць кірмішальных злачынцаў: зябочаў, зладзеў, ашуканаў. Пат гэтым паглядам бальшавікі прынцыповыя: неправераны кандыдат і наячы таго, што „стаж” ія будзе дапушчаны да ўрадавання. Хто-ж калі падаваў статыстыку аб маральнасті становішчаў бальшавілкае паганы? А там, напэўна, звычайны чалавек, а не разбойнік-душагубец — рэлкі вынятак.

Свабода сумленія, якія кажучы ўжо аб разлігійным вызначаныні, выбарчае права, свабода

АПАЗЫЦЫЯ Й ДЭСТРУКЦЫЯ

У кожным арганізаваным грамадстве апазыцыя супраць кіраунічай групы і партыі — зусім нармальнае зъявішча. Крытыкуючы дзейнасць кіраунічых сфераў, салідная апазыцыя ўносіць карэкту ѹ паправу ѹ арганізацыінае паступаваныне ѹ таікім парадкам спрычыніца да палепшальні існуючага стану. Нармальная рэч, што апазыцыя, калі яна ідзе належнай дарогай, можа ўзрасці нагэтулькі, што можа пераважыць кіраунічую группу і ўзяць кірауніцтва ѹ свае руки.

Затое ненармальная ѹ шкодная зъявя паўставаныне дэструкцыйных груп. Нажаль, у нашым жыцьці, тут на эміграцыі, зэміж саліднае апазыцыі, пераважна ўтвараюцца групы дэструкцыйнага характару.

На дарогу дэструкцыі, ад са-мога пачатку свайго існаванія, съкіравалася так званае „зарубежніцтва”, якое паўсталай часткава як вынік чужацкага панаўнія (пераважна расейскага) на Беларусі ѹ асыміляцыі, а часткава з прычыні нэгатыўнага дачыненія нацыянальнае групы да актыўізациі дзейнасці Беларуское Цэнтральнае Рады, паўсталай у часе апошняй нямецкай акупацыі. „Зарубежніцтва” ўвабрала ѹ свае рады рэнгатаў розных масыцяў, а таксама ѹ чужацкія, варожыя беларускай справе элемэнты. Пераважная дзейнасць зарубежніцтва выявілася ѹ тварэнні дубляваных арганізацый з мэтай падбою існующих нацыянальных арганізаціяў, у пашырэнні кампрамітуючай прэсы, у вусным і пісьмовым ачарненіем паасобных нацыянальных працаўнікоў. Пэўнаж, нічога не перашкаджала-б нацыянальна съведамай частцы гэтае групы, парваўшы з падрыўнымі элемэнтамі, стаць на шляхе канструкцыйнае працы.

Такім-жэ шляхам пайшла так званая „трэйцяя сіла”. Сваю разбуральную плезінсць гэтае „сіла” съкіроўвае першым чынам супраць Рады БНР, выступаючы у далзенім выпадку супольна з зарубежніцтвам і становячы сабою, такім парадкам. як-бы зарубежніці дадатак. Але апрача таго, гэтае „сіла” ѹ сваёй вульгарнай прэсе чэрніц і аблівае гразёю і „БЦРаўскую кліку”, як яна заве „зарубежжа”. У сваім зъневажаньні нацыянальных працаўнікоў трэйцяя сіла ахапліча ўвесі беларускі нацыянальны актыў. Вядучы такую „дзейнасць”, яна вельмі часта ѹ сваіх лістоўках заклікае да адзінства, да „супольнага фронту”. Даў-

на, зъ кім яна хоча тварыць супольны фронт?

Заклікі да „супольных фронтав” ці тварэння нейкіх новых „цэнтраў” відавочна маюць на мэце падвой Рады БНР — нашай найпажажнейшай палітычнай арганізацыі. Вонкавай дызэрсіі асабліва залежыць зыпхнуч з гэтага шляху арганізаціянае беларуское грамадства. Бо гэтае канструкцыйная хорма найблізшы адпавядзе нашым арганізацыйным вымогам. Іна абапёртая на гістарычных традыцыях і спалуярызованая як сядром Беларусаў, так і навонкі. Ідуцы гэтым шляхам, беларуское грамадства на эміграцыі здолела дасягнуць паважных вынікаў. Справа незалежнасці Беларусі вынесеная на міжнародны форум, і з намі лічацца дзяржавы нацынікі вялікіх гаспадарстваў, а Рада БНР слушна ўважаеца за прадстаўніцтва Беларускага Народу. Зыходзіць з гэтага дарогі і шукаець нейкіх іншых глухіх съцекак — гэта было-б нацыянальным правіненьнем.

Вось-ж, калі часам і ѹ паважнейшых беларускіх часапісах уздымаючы галасы аб кансалідацыі беларускіх нацыянальных сілаў, дык першым чынам трэба глянуць на справу практична, паставіўши сабе пытаныне: зъ кім кансалідавацца ѹ у чым? Кансалідацыя із дэструкцыйнымі групамі наўнікінае прывяла-б да арганізацыйнае катастрофы. Дэструкцыя, дзеля свае прыроды, будзе спрыяць толькі дэзарганізацыі. Кансалідавацца могучь толькі сілы канструкцыйныя.

Кажды съведамы Беларус, у каго амбітнасць не засланяе агульна-нацыянальных інтарэсаў, прызнае слушным кансалідацію ўсіх канструкцыйных нацыянальных сілаў на грунцы Рады БНР. Толькі такая кансалідацыя будзе спрыяць пас-прыяле павялічэнню здабыткай у нацыянальна - вyzвольным поступе Беларускага Народу.

Агульна - нацыянальная грамадская справа вымагае стаўляння на першое месца агульнае інтарэсу, а ня собсказе амбіцыі. З гэтага гледзішча ѹ кіраунічыя сферы ці групы павінны мець максімум разважлівасці ѹ такту, каб сваймі ўчынкамі ѹ дачыненіямі з апазыцыяй настаўленымі людзьмі ня спрыяць адыходу іх ад супольнае працы. Но, паўтараем, апазыцыя пры дэмакратычным ладзе ѹ паступаваныні — зъява зусум нармальная.

Каждая-ж арганізація група пэўнна належна выказацца пазытыўнай нацыянальной працай, каб можна было зъ ёю гаварыць аб супольным дзеяньні ѹ кансалідацыі. Недаволі задэкляраваць, што яна „стайд” на грунцы акту 25 Сакавіка: кожная дызэрсія засланяеца найлепшымі шыльдамі. Важна тое, якія праводзіцца дзейнасць.

Пазытыўная дзейнасць натуральным парадкам будзе кансалідаваць нацыянальныя сілы. Дэструкцыя-ж у розных праявах будзе ўсіцяж перашкаджальці гуртаванью нацыянальных сілаў.

M-2

слова ѹ друку — усё гэта ператворана ѹ фікцыю ѹ служыць бальшавізму дзеля ўзмацненія рабства.

Бальшавізм патаптаў усё, што было паражайшое ѹ чалавеку з гледзішча людзкасці: індывідуальныя духовыя праівы, чэсыць, справядлівасць, павагу па іншама асобы, імкненіне да ўласканаліненія чалавечасці на туры. Асоба чалавека ѹ бальшавікі ацэнваецца ніжэй за ўсякую рэч „сацыялістичнае маесасці”. Ад пачатку свайго ўзьнікненія бальшавікі павялі агі- (заканчэнне на 4-ай б.)

Да трагічнае съмерці Сьв. Памяці Леаніда Карася

У нумары 35 (217) газэты „Бацькаўшчына” пасьміротнаю абвесткай было пададзена да ведама, што Сьв. Памяці Леаніда Карася памёр трагічнай съмерцій 7 верасьня 1954 г. Ні аб прычыне, ні аб акаличнасці съмерці ня было пададзена нічога, ні тады, ні пасля. І толькі у пачатку сінняня сёлета ў нью-ёрскіх газетах зьявіліся кароткія інфармацыі аб гэтым здарэнні ў сувязі з забойствам кірауніка Азарбайджанская Сэкціі радыё „Вызваленне” Або Фаталібэя.

Амэрыканскі Камітэт Вызвалення ад бальшавізму ў паведамленыні для прэсы ад 2 сінняня, між іншага падаў, што

„нямецкія газеты спрабуюць звязаць съмерці Фаталібэя із знаходам цела Леаніда Карася, сябры беларускага сэкцый радыё „Вызваленне”, 14 верасьня. Нямецкая паліцыя, пасля шырокага съледства пастанавіла, што Карасёва съмерці была самагубствам праз утапленне, і Амэрыканскі Камітэт ня мае ніякага съвет-

чаньня, каб зьняпраудзіць гэта”.

Газэта „Новое Русское Слово” ад 3 сінняня падала такую зацемку:

„... Гэта другое лікам забойства супрацоўніка радыё „Вызваленне”. 14 верасьня ў канале было знайдзена цела супрацоўніка беларускага аддзелу радыёстанцыі Леаніда Карася. Мюнхэнская паліцыя тады пастанавіла, што Карась скончыў жыццё самагубствам. Цяпер, пасля забойства Фаталібэя, нямецкая прэса патрабуе перагляду справы. Яна пэўная, што Карась стаўся ахвяраю нанятых забойцаў”.

Зъдзіўляе ў гэтай справе тое, што паліцыя так пасыпешна закончыла съледства, прызнаўшы акт самагубства, як і тое маўчанье, якое захавала прэса.

Усё беларускага грамадзства ў ЗША агронена вялікім сумам па страдзе маладога беларускага змагара.

Амэрыканскі камітэт зъмяніу старшиню

У канцы верасьня с. г. адбылася зъмена на становішчы старшині Амэрыканскага Камітэту Вызвалення ад бальшавізму. Новым старшинём на месцы адмірала Стывенса выбраны сп. Гоуленд Сарджэнт, дасюлешні кансультант фордаўскага Фонду.

Старшиня Г. Сарджэнт пахомдзіц з стэйту Масачусэт, нарадзіўся ў 1911 г., вышэйшую асьвету атрымаў на Оксфордзкім універсітэце. З прычыны перамены на месцы старшині Амэрыканскага Камітэту сярод эміграцыйных колаў Мюнхену пашыраны пагляд, што зъмена гэтая настала быццам дзеля выяўленага праразейскага становішча былога старшині. Характэрна з другога боку, што апо-

шнімі тыднямі расейская прэса вядзе войструю атаку на дзеянасць Амэрыканскага Камітэту ў створаных ім установаў — радыё ды навуковага інстытуту.

Новы старшиня ў сваёй заяве з нагоды пераняцца старшинства падчыркнуў, што „галоўнае й беспасярэднє заданне будзе й надалей палягаць на правядзенні практичных праектаў антыбальшавіцкай дзеянасці ў супрацоўніцтве з адказнымі элемэнтамі эміграцыі. Мы плянуем пашырыць працу двух існуючых прадпрыёмстваў Камітэту: радыёстанцыі „Вызваленне” й Інстытуту для Вывучэння Гісторыі й Культуры СССР і ўзмоцніць іхны контакт з эміграцыяй.”

У выніку апошній канферэн-

тацию за зынішчэнне рэлігіі, сям'і, бытавых укладаў і традыцый, існуючай этнікі і народлі, за непашану бацькоў і старэйшых. Усе здабыткі хрысціянскае цывілізацыі яны ганебна абзываюць „быржуазнымі предразсудкамі”. У такім настаўленні яны вельмі дзеяна пачалі абраўляць маладзь, пачынаючы ад дзіцячага веку. І ня трэба цепыць сябе ілюзіямі, што яны ня маюць у гэтым удачы.

Ёсьць шмат іншых пытанняў. Як паўстаў бальшавізм? Што спрыяла гэтаму паўстанню? Чаму ён паўстаў у Маскоўшчыне? Якую ролю выконвае расейскі імперыялізм (ён жа першы саюзік бальшавізму) у шырэйні бальшавізму? Як глыбака ў бескампрамісова падпарадкоўвае бальшавізм чалавека? Як моцна намагаецца вырабіць у гэтага свайго раба іншынкт стаднасці, а зынечышыць індывідуальныя азнакі асобы? Як нахабна праводзіць сваю ілжывую пропаганду? Я-

кую страшную систэму нагляду ў шпігоўства разывіў ён над сваймі падданымі? Што важней для бальшавізму: сацыяльная дактрына, ці ўлада злачынцаў-рабаўладальнікаў?

Належнае асвятленне гэтых шмат іншых пытанняў прывядзе да выясняву, што бальшавізм — гэта не арганізацыя, якая кіруеца нейкай сацыяльной дактрынай, а проста змова брутальных сілаў супраць людзтва ў волі. Бальшавізм абапёр сваю ўладу на найніжэйшых, жывёльных праявах чалавечасці. І з гэтага гледзішча ён павінен вывучацца. І з гэтага гледзішча ён заслугоўвае на абсолютнае зынішчэнне.

Прадстаўляючы бальшавізму у праўдзівым съвяtle, мы зусім не манімося запэўняць некага, што ён ня мае моцы. Абалётны на жывёльных сілах чалавечасці. І з гэтага гледзішча ён павінен вывучацца. Але ці будзе гэта змаганьнем з бальшавізмам, калі мы будзем шукаць у ім „дадатніх” якасцяў, якіх ён ня мае, і ставіць яго на пазыцыі сацыяльных дактрынай (што ня праўда), і гэтым папулярызаваць дыўмадоўваць ягоную пропаганду?

Зусім слушна заяўляюць некаторыя амэрыканскія сэнатары, што з бальшавікамі, як із бандою міжнародных злачынцаў, трэба парваць сувязі. Калі-б вольны сьев так зарэагаваў, бальшавізму быў-б бардзейшыя канцы. А каб вольны сьев так зарэагаваў, трэба, каб ён пазнаў бальшавізм такім, які той у запраўднасці.

Даследнікам бальшавізму даўно парада зьняць з яго паказовую шыльду марксайскага тэорыі, а павесіць шыльду належную, шыльду арганізацыі тыранаў-злачынцаў супраць людзтва ў волі. Г-а.

БЕЛАРУСЬ

роля й значаньне яе на Усходзе Эуропы

ПРАЦЯГ — ГЛ. № 3 (49)

Беларусь і Беларусы на фоне жыцця ўсіх усходніх Славянаў.

Прафэсар М. Любайскі кажа, што першымі гуртавальнікамі Славянаў паўдзённых прастораў цяперашній эўрапейскай Расеі былі Хазары. — „Каган хазарскі быў іхным валадаром”, і што „падпарадкованыне ўладзе кіеўскіх вараскіх людзей для Славянаў паўдня было толькі звычайна зъменаю ўлады.”

У часе ўпадку хазарскага ўлады Кіеў, як ніводзін із старых градоў, быў перапоўнены Варагамі. Яны тут былі гаспадарамі стану ў вышэйшымі кіраўнікамі ўсяго паўдня задоўга да заклікання мітычных вараскіх князёў. Яны тут гэтак умацаваліся, што, як кажа праф. Ўладзімірскі-Буданаў (б. 29), з Варагаў і „Чорных Клобукаў” складаўся ўвесь почат Кіеўскіх князёў. І толькі „ад XI ст. пераважным элемэнтам у княскіх дварох стаеца тубыльныя масцовы”.

Акадэмік Платонаў зазначае, што „ў паданьні летапісу ня ўсе ясна й дакладна. Першае, Рурык, як кажа летапіс, прыйшоў у Ноўгарад з вараскім плямём Русь ў 862 г., тымчасам ведама, што дужае пляміа Русь ваявала із Грэкамі на Чорным моры год на дваццаць раней, а на самы Царгород Русь упяршыню напала ў чырвенні 860 г.; другое, паводле летапісу выглядае, што Русь была адным із вараскіх плямёў, адымі ведама, што Грэкі ня бlyталі знаёмае ім пляміа Русь із Варагамі. Таксама Арабы, што ваявалі на Каспійскім узьбераежжы, ведалі пляміа Русь і адразнілі яго ад Варагаў, якіх яны звалі Вэрэнгамі. Гэткім парадкам паданьне летапісу, прызнаўшы Русь адным з вараскіх плямёў, зрабіла нейкую памылку, або недакладнасць”.

Што Кіеў стаўся для Скандынаўскіх Конунгаў першай і галоўнай цытадэлай, у гэтым няма нічога надзвычайнага. Паўдзён із галоўным гандлёвым цэнтрам у Кіеве, у раёне съвежага гандлёвага шляху „із Варагаў у Грэкі”, надзіў сябе не адных Скандынаў. Сюды цягнуліся авантурнікі з усіх бакоў у надзеі на спажыву прац набегі й рабаўніцтва. Часта яны ўшлі сюды, зусім ня ведаючы дарогі.

Умацаваўшыся ў Кіеве, Варагі за князёўства Алега, найболыш ваяўнічага правадыра, пачалі адсюль, з боку Кіева, а ня з боку Ноўгарада, своё наступ на захоп напачатку гандлёвых шляхоў, а пасля ў дзяржаўнае ўлады ў гарадах паўночна-заходніх Славянаў: Смаленску, Полацку й Ноўгарадзе.

Захоп першага гораду на шляху Смаленск-Ноўгарад, адзначаны й Летапісцам у 882 г. „Олег прия град Смоленск и посади в нем муж свой” (Уладзімірскі-Буданаў, б. 13).

Гэткім парадкам, мы бачым, што ніякіх Варагаў нікто з усходніх Славянаў не заклікаў. Праф. Любайскі кажа (б. 69), што нарманскія конунгі ў X і XI ст. гайсалі па ўсёй Эўропе із сваймі дружынамі: „Да нас на Русь яны зявіліся часткава для рабаваньня жыхарства, часткава, як купцы, што гандлявалі з Бізантыйскім Усходам”.

У тым, што пляміа Русь перш-на-перш замацавалася ў Кіеве ў тут усталіла свою дзяржаўную ўладу, ня можа быць няпэўнасці. Гэткім-жэ можна вытлумачыць і ту ў акаличнасці, што на пачатку нашае гісторыі імём „Русь” даўжэйшы час звалася толькі адна Кіеўская зямля. Землі-ж паўночна-заходніх Славянаў: Смаленск, Полацак і Ноўгарад доўго не хацелі прыймаць гэтага назову.

З прычыны захопу варасамі ўсіх галоўных гарадоў усходніх Славянаў, асабліва-ж з прычыны ўкладання Алегам угоды із Грэкамі ў 907 г. ад імя ня толькі Кіева, але й некаторых іншых гарадоў, а таксама з прычыны цэнтральнага палажэння Кіева пасля прыйма хрысціянства, часта рабіўся выснаву, што быў такі ма-

Год V. № 4 (50)

БЕЛАРУС — 20 Сынежня 1954 г.

Б. 5

Юрка Віцьбіг

ЯБЛЫНА ЕРАМАНАХА АФІНАГЕНА

(Урывак з нарысу „Плыве з-пад Святое Гары Нёман”)

Няўжо Ты зусім зрокся нас,
прагнівіцца на нас бязь меры?

Плач Ераміл. Рэзьдз. 5, 22.

Яшчэ на пачатку нашага стагодзьдзя Маркаўшчына знаходзілася ў трох кіляметрах ад Віцебску. Потым па дзівюх вуліцах — „Максіма Горкага” й „Розы Люксембург” сюды прыйшоў разам з трамваем горад, паглынуў старажытную Маркаўшчыну й навет значна працягнуўся далей. Паміж гмахамі ў қоміна-мі шматлічных хвабрыкаў і заводаў згубліся рэшткі каменнае сіціны ды нівысокое званіцы на беразе Дзьвіны — гэта ўсё, што засталося ад паруганага Марковага манастыра, вакол якога ў паўстала за даўнымі часамі Маркаўшчына. Сам манастыр займеў свой назоў не ад апостала ў эвангелістага Маркі — патрона Венэцыі — а ў сувязі з тым, што заснаваў яго „земянін” Марка. Ужо ў 12 стаг. паблізу ад манастыру на Дзьвіне вялізны валун стаўся адным з бяз’іменных Барысавых камянёў — з крыжком, але бязь літары. Першыя тутэйшыя мана-хі пэўна былі ня толькі духовы-мі воямі, бо ў 13 стаг. немцы-менчаносцы скардзяцца на „маркаўскіх гайдамакаў”. Аб далейшым значаныні манастыру съветчыць тое, што кароль Сыцяпан Баторы прызначыў у 1576 г. ягонага ігумена Феафана Рпінскага архіепіскапам Полацкім. У 1691 г. князь Леў Багданавіч Агінскі пабудаваў тут царкву імя Святое Тройцы. У 1913 г. „Управление Путей Сообщения” (Кіраўніцтва Шляху Зносін) падарвала тутэйшы Барысай камень. У 1936 г. бальшавікі разбурылі адзін з найвыдатных помнікаў беларускіх драўлянае архітэктуры — царкву Святое Тройцы, і тады-ж зынкнуў з яе Цудатворны абрэз Віцебскае Божая Маці.

Калісці, працующы над гісторыяй віцебскіх хвабрыкаў і заводаў, мне давялося завітаць да аднае знаёмае ватэршчыцы з вялікае ільнопрадзільнае хвабрыкі „Дзьвіна”. Можа „Дзьвіной” гэтую хвабрыку назвалі таму, што поту ў сълёзаў на ёй, пабудаванай Бэльгійцамі, праліося ня менш, чым вады нясе родная Дзьвіна. А можа ў таму, што яна сталася гэткай-ж непакорлівая, як Дзьвіна. Прынамся ў 1907 г. работніцы ў работнікі ёсць вывезлы за ейныя вароты на тачцы асабліва ненавіднага ім дырэктара Прунье, які за тыдзень перад тым зазначыў:

— Я чуюся на Маркаўшчыне ня горш, чым у Конга.

За савецкія часы хвабрыка „Дзьвіна” набыла імя „зялезнага наркома” Лазара Майсеевіча Кагановіча, і запраўды, як закутая ў зялезнія кайданы, прыцікла. На маю просьбу расказаць аб гаротнай мінушчыне Маркаўшчыны, ватэршчыца адразу згадзілася, і ейнае апавяданыне захавалася ў памяці дагэтуль.

— Прыялі мяне бацькі на „Дзьвіну” вясмігадовай дзяўчынкай. Ад шостае да шостае падносила я шпулі да ватэрэй. Гэткіх нас, зь якіх старэйшаму ўшоў адзінаццаты, было сорак з чытмісці. Білі нас майстры ў падмайстры, білі наглядачы, што ніколі не разлучаліся зь бізунамі. Нарэшце мы ня вытрывали, і ў 1912 г. усе сорак, як адзін, заставалі. Выйшлі з хвабрыкі на вуліцу і, бы ўпяршыню, пабачылі, што паблізу цячэ Дзьвіна. Рынуліся мы бегма да яе, каб пакупацца. Тут нехта нам сказаў, што ўся хвабрыка спынілася. А запраўды, каб гадзіннік спыніўся, досьць выцягнуць зь яго навет сама маленькае колца. Мы спачатку спалохаліся, але, калі, ськінуўшы зь сябе латаную ды пералатаную маткамі

У справе набыцца Народнага Дому

Дарагія Суродзічы!

Беларускі Нацыянальны Дом у Нью-Ёрку — гэта адна з найважнейшых і найбольш балючых патрэбай нашага грамадзікага ў палітычнага жыцця. Справа набыцца собскага дому гэта справа кожнага Беларуса, справа нашага жыцця ў далейшага арганізаванага існаванія.

Камітэт Набыцца Беларускага Народнага Дому зварачаецца да Вас із заклікам выкананіем грамадзікі абавязак ды ўнесці свой пай у Фонд Набыцца Дому.

Новы склад Камітэту Набыцца Б.Н.Д.: Старшыня — сп. К. Мерляк, Сакратар — сп. М. Гарошка, скарбнік — сп. Д. Клінцэвіч, сябры — сп. сп. Б. Данілюк, Я. Чыгіровіч, В. Захаркевіч і Я. Тарашкевіч.

Сходам сябру Камітэту БНД,

Галоўнай Управы ў Акруговай Управы БАЗА пастаноўлена, што найменшы ўзнос у Фонд Набыцца Дому вызначаецца ў 100 даляраў ад галавы сям'і ў 50 даляраў ад кожнага працующага сябры сям'і і павінен быць унесені ў як найхутчэйшым часе. Незалежна ад таго, у якой форме дом будзе куплены, ён заўсёды будзе собскасці тых, хто унёс на яго гропы.

Грошы просім перасылаць беспасярэдні ў банк:

The East New York Saving Bank Atlantic Ave. at Pennsylvania — Brooklyn, N. Y., Book AK 380221, або на адрыс скарбніка Камітэту D. Klincevich 1148 Blake Ave. Brooklyn 7, N. Y., або ўплачваць сябром Камітэту, якія будуць наведваць кожнага Беларуса ў бліжэйшым часе.

Камітэт Набыцца Беларускага Народнага Дому ў Нью-Ёрку

вопратку, пабачылі на сваіх сыпінах безыліч пісагоў, дык із злосція адказалі:

— Ну, і няхай стаіць!

Аднак, скучаўшыся, пайшлі зноў на хвабрыку, дзе нам не на-кінулі капейкі на дзень, аб якой мы прасілі, і не пазбавілі ад бізуной. А ўначы паслья забастоўкі абудзілі мяне сълёзы маткі. Нахінулася яна нада мной і, працягваючы пахавіты буйны яблык, гворыць:

— На, ластаўка мая. Айцец Афінаген табе першы прынёс із сваіх яблыні, — дылі плача гэта, як толькі можа плакаць адна маці.

Гэта пра ранейшую Маркаўшчыну, пра якую можна і казаць і пісаць. Цяпер паслушай, братка, пра тое, пра што забаронена казаць дылі пісаць. Паслушай, можа калі ў напішаш, і людзі пра гэтае даведаюцца, але на мяне не спасылайся. Ня годная я людзкое ўлагі. Проста камень хачу з души съкінуць. Сама я разам зь іншымі пад прымусам галасавала, каб манастыр зачы-

ніць. І вось прыехалі зачыніцы ды ўсіх манаҳаў арыштавалі. Толькі аднаму старэйшаму, ве-кам згорбленаму ды сівому ераманаҳу Афінагену сказаі:

— Ізді адсюль, народны во-раг, на ўсе бакі. Сам неўзабаве здохнеш.

А куды яму ўсыці, калі ўсе ягония сваякі або тут павы-міралі, або ў Сібір паміраць павысыланыя. Мы-ж тыя самыя, што галасавалі, і даламагалі по-тym айцу Афінагену хто-чым можа. Але ня доўга ён паслья гэтага пражыў. На першы дзень леташняга Раства падабралі яго ў колішнім манастырскім садзе замерзлым. Ляжаў ён, aberуч абыдываючы яблыну - антонаўку, якую калісці сам пасадзіў, а зьверху яго прысьпала сънегам. Пэўна зылітаваліся над ім тыя самыя анёлы, што Дзіцятку Хрыста славілі. Схадзі, братка Віцьбіч, пакланіся Афінагенавай яблыні. Можа паслья гэтага добра зразумееш нашу Маркаўшчыну.

15. XI. 54., Сайт Рывэр.

мэнт, калі Кіеў быў ня толькі цэнтрам праваслаўя, але ў цэнтрам дзяржавы-палітычнага жыцця для ўсіх усходніх Славянаў.

Цяпер ужо даволі выразна высьветлена, што такі пагляд быў памыльным. Прыкладам праф. Пышнін кажа: „Старавечная Русь ня мела палітычнага цэнтра. Ня толькі Ноўгарад пачуваў сябе незалежным ад Кіева, але ў іншыя вялікія гарады ахоўвалі мясцовыя інтарэсы; гэта ня было толькі вынікам супарніцства князёў, а старавечнай аддаленасціяй земляў і племяў што трываліся свае дзяржавы-насці”. (А. Н. Пышнін. „Гісторыя рускай літаратуры”, т. I С.-Петэрбург, 1902 г., б. 316-335).

Найбольшага значаныня дасягнула Кіеўская Зямля за часамі князяў віцебскіх (980-1015) і за князяў віцебскіх Яраслава (-1054). Аднак-ж за гэтымі часамі Кіеву ўдалося падпарадкоўваць сабе толькі зямлю Драўлянай ды часціну зямлі беларускага племя Дрыгівічы із складу Турава-Пінскага Княства. Ніколі Кіеў ня быў і культурным цэнтрам усіх усходніх Славянаў ды ніяк не перавышаў у гэтым дачыненіі іншых старых гарадоў: Полацка, Ноўгараду і Смаленска, ня ўлучаючы сюды, ведама, Суздалскую Зямлю.

Звычайна прынята думаць, што Кіеў культурна ўзбагаціў сябе паслья прынцыпія хрысціянства культурным перайманьнем ад Бізантіі, чаго, зразумела, нельга адмаўляць, але пры гэтым нельга забывацца ў на тое, што хрысціянства, якое прынесла із сабою пераважна злагадненіе звычаяў, сямейных дачыненій, падвышэніе маральнасці, было ад пачатку да канца здабыткам ня толькі аднаго Кіева. Што-ж да Бізантыйскага цывілізаціі, дык Кіеў мае поўнае права прэтэндаваць на пачынальніка запычаныя гэтае цывілізацыі. Затое іншыя гарады: Пскоў, Ноўгарад, Полацак, Смаленск ня толькі ня былі пазбаўленыя права на перайманьне паміраючага бізантыйскага культуры, але ў мелі магчымасць далучацца да ўзрасточаючага заходніяй культуры. Так, прыкладам, праф. Уладзімірскі-Буданаў (б. 60) кажа: „Гандаль прыводзіў Наўгародцаў, Псковічаў і Палачанаў, у судотык із сва-

боднымі ганзэйскімі грамадамі. Не бяручу ад іх нічога праста ў беспасярэдні, грамадзянсце ўспомненых земляў не маглі не адчуваць ускоснага ўплыву ад гэтых апошніх”.

Наадварот, Кіеў, які быў у наваколы Азіятаў: Полаўцаў, Печанегаў і Чорных Клубакаў, анікія мог паводля свайго культурнага зместу перавышаць вышэйназваныя гарады. „З прычынаў-жя няўпіннага дынастычнага змагання, што часта канчалася братазабойствам, а затым шырокай і страшнай калатні прыдняпранскіх князеў, Кіеў яшча на пачатку XII ст. страдаў засякае значаныне, як культурнае, гэтае і палітычнае, а стаўся звычайнім прымесцем Смаленску”. (Праф. Любайскі, б. 111).

Захоп Кіева Татарскай Гарды 6 сінэжня 1240 г. наёс ужо забіючы ўдар і Кіеўскай дзяржавы-насці і Кіеўскай культуры. У гэтым часе Кіеўскую Зямлю пакінула балшыня ейнага жыхарства, што эмігравала часткава ў Галіччыну, а часткава ў Смаленскую зямлю.

Культурнае, але не дзяржавы-насці значаныне Кіева аднавілася, але толькі паслья 1362 г. У гэным годзе Кіеўскына й Падольшчына былі вызваленыя ад Татараў Вялікім Княствам Літоўскім, што дало ім, як сваім правінцыям, поўнае падтрыманьне, аса-бліва матэр’яльнае, на адбудову сёлаў і гарадоў.

Паслья вызваленія Украіны ад Татараў, украінскі народ атрымаў поўнае і нічым неабмежанае права на сваё разьвіццё, як грамадзка палітычнае, так і культурнае, але цяпер ўсё гэта базавалася на грунцце моцна ўсталенага беларускага дзяржавы-насці, ды даволі высокай на тых часах беларускай культуры.

Беларускому народу давялося шмат папрацаваць над тым, каб даць належнае жыццё Украінскім землям, вызваленным ад Татараў. Што становілі сабой гэтыя землі паслья студвацца-хвояг-дзяржавага панавання ў іх Татарскага Гарды, лепш за ўсё відаць із съветчаныя праф. Грушэўскага. Спыняючыся на выніках гаспадарання Татараў на Падольшчыне, ён кажа: „Падольшчына была нагэтулькі вынішчаная, што там ня было ніводнага гораду, ні-

У ПАРАДКУ ПАЛЕМІКІ

У нумары 35 (217) газеты „Бацькаўшчына” зъмешчаны артыкул „На ідэя-лягічным бездарожжы”, дзе паддаецца ацэнне нумар 3 (49) газеты „Беларус”. Хоць гэты артыкул падпісаны канчаткам няведамага прозывішча, але, з увагі на парушаны ў ім справы, за яго, бязумоўна, поўнасціяй алказвае рэдакцыя „Бацькаўшчыны”. Ни было-б дзіва, калі-б артыкул, трываючыся журналісткінае этыкі, паказваў на тыя ці іншыя заганы газеты, або разглядаў зъмест паасобных артыкулаў з гледзішча іхнае дамэтнасці. Але „Бацькаўшчына” ўзышла на шлях злосных выпадаў як супраць Рэдакцыйнай Калегі „Беларус”, гэтак і супраць беларускага грамадзтва ў ЗША. Неналежны падыход „Бацькаўшчыны” відаць ужо з таго, што на аснове аднаго нумара газеты, а фактычна аднаго ці двух артыкулаў, развајаецца аб ідэя-лягічнай газеты. Трываючыся такога спосабу, лёгка можна здыскваліфікаўца, кожнае выданыне. Асабтіва-ж, калі мець вольную руку ў выбары адвінавачаныя, ня лічачыся ізъ зъменствам разгляданых артыкулаў. Так, артыкул у газэце „Беларус” „Як гэта разумець” не разглядаў справы патрэбы (ці непатрэбы) ўздзелу Беларусаў у арганізацыі АБН, а толькі насытвілі, што з гледзінча беларуское ідэя-лягічнікі ніяк не выпадае, „прыступаючы да супрацоўніцтва зь іншымі народамі, праводзіць ім палітычны скрынінг”. Дзеля гэтага нельга паважна прыняць адвінавачаныя „Бацькаўшчынай” газеты „Беларус” за абарону АБН, як нельга браць увагу й на заяву, што „Беларус” „ня трывана для гэтага”. „Беларус” стаўся такой трывунай папярэднім нумарам з тae прычыны, што „Бацькаўшчына” была гэткай трывунай праз колькі нумароў, закранаючы нутраныя справы іншых нацыянальнасцей.

Вымаганыне, каб газета выражала думкі й пагляды толькі балышыні, прыдатнае да таталітарнага кіраўніцтва, дзе міншыню можна прыцінучы. Калі лічыцца з фактам існаваныя ў арганізацыі балышыні й міншыні, дык зусім натуральна, з гледзішча карысці арганізацыі, даць права толасу й міншыні. Магчымастць пісаць кожнаму „что толькі захочацца”, прыкладам няпрыстойнія артыкулы, вылучаещы.

Наапошку трэба адцеміць, што рапочавая крэтыка, хоць бы і нэгатыўная, ці разважная палеміка — реч карысная; але артыкул „На ідэя-лягічным бездарожжы”, падмацаваны лістом „вядучага” беларускага працаўніка, якога вядучасць тут нічым не выяўляеца, не падходзіць пад азначэніне ані крэтыкі, ані палемікі.

Царкоўная Рада прыходу БАПЦарквы ў Нью-Ёрку
выдала

НАСЬЦЕННЫ КАЛЕНДАР НА 1955 ГОД

Можна яго купіць у скарбніка Рады
B. DANILUK, 431 New Jersey Ave., Brooklyn 7, N. Y.

воднае цвярдыні”. Далей ён кажа, што „за колькінаццаць год вычысьцілі Татары увесь край, як шкло”, (Михайло Грушевскій, Історыя Украіны, Кам’янец, 1919 г. б. 86, 87, 95). Пра вялікі уплыў беларускага культуры на разыўцё ўкраінскага народу й ягонай культуры съветчыць таксама Расейская Акадэмія Навук.

У 1904 г. Расейскай Акадэміі Навук была ўтвораная адмысловая камісія на чале з акадэмікам — украінцам Ф. Е. Коршам, у складзе акадэмікаў: А. С. Фаміцына, В. В. Зяленскага, Ф. Ф. Фартунатава, А. А. Шахматава, А. С. Лапа-Даніліўскага й С. Ф. Ольдэнбурга дзеля разгляду пытаньня аб скасаваныні ўціску украінскага друкаванага слова. У дэталёвым, навукова ўгрунтаваным дакладзе гэтае камісіі, пададзеным Агульнаму Збору Акадэміі, між іншага канстатуеца ѹ тое што „кніжная мова ўкраінская вытрапала ў XVI і XVII ст. ст. на аснове дзвеюх пісмовых моваў — царкоўна-славянскай і заходня-рускай”, правільна кажучы беларускай. (Брашураваны даклад „Аб скасаваныні ўціску ўкраінскага друкаванага слова”. Кіеў, 1914 г., б. 25).

Здавалася-б, што пасылья гэтага павінны былі-б зусім адпасыці прэтэнзіі Украінцаў хоць-бы на „Літоўскі Статут”.

Вышэйпамянянёны даклад камісіі Акадэміі Навук асабліва аўтарытэтна ѹ красамоўна съветчыць пра туя вялікую справу, што была зробленая беларускай культурай на Украіне на працягу больш за пяцьсот год.

Хто знаёмы із запраўдным станам рэчаў на старой Украіне, той ніяк ня можа адмаўляць тэй вялікай службы, якую даводзілася Беларусам штодня спраўляць як у Акадэміі Пётры Магілы, адчыненай у 1540 г. і перайменаванай у Духоўную Акадэмію ў 1697 г., так і ўсіх канцылярыях гэтманскага кіраваныя на Украіне. (Р. Друшчыц „Палажэнне Літоўска-Беларускай Дзяржавы пасылья Люблінскай вуніі”, „Працы Беларускага Дзяржавы Університету ў Менску”, 1925 г. № 6-7, б. 216-251).

Акадэмія Пётры Магілы, як кажа праф. Каляловіч, (б. 423), жыла галоўна съвежымі паданынямі школаў заходня-рускіх брацтваў, гэта значыцца — традыцыямі беларускіх брацтваў (працяг будзе)

З Царкоунага жыцьця

НОВАЯ ЦАРКВА І СВЯТАР БАПЦАРКВЫ

Сакратарыят Свяшчэннага Сабору Епіскапаў сьв. БАПЦарквы гэтым паведамляе ўсечеснае Духавенства ѹ усіх вернікаў сваіх, што з волі Божае Архіепіскап Васіль 20-га лістапада высьвяціў нашу новую Царкву ў Таронта, Канада. Наставцем яе Уладыка Васіль прызначыў Айца Міхася Мацукеўіча. Айц M. Мацукеўіч, як ужо паведамлялася, увесну сёлета скончыў Багаслоўскую Акадэмію ў Вініпэгу, атрымаўши ступень ліцэнтыяту, што дае яму права складаць дысертаты на навуковыя тэатральныя ступені магістра й доктара.

У сувязі з гэтым, Сакратарыят сьв. БАПЦарквы сардзіна вітае нашага паважанага акадэміка Айца M. Мацукеўіча й складае шчырую падзяку дзекану Украінскай Багаслоўской Акадэмії, Высокапрэзяшчэннайшаму Мітропаліту Dr. ІЛАРЫЕНУ. Нашая падзяка Мітроп. Іларыёну тым большая, што ён, на просьбу Архіепіскапа Васіля, з ласкі свае, 2-га травеня сёлета рукапалажыў ліцэнтыяту свае Акадэміі Сп. M. Мацукеўіча ў дыякану, а 6-га травеня сёл. у съвяшчэнніка для нашае сьв. БАПЦарквы.

Яшчэ раз горача вітаем нашага новага брата ў Хрысьце, Свяшчэнніка-акадэміка Айца Міхася Мацукеўіча, і жадаем яму Ласкі й міласціяў Господа й Спаса нашага Ісуса Хрыста й шчадротаў Святога Духа ў служэнні на Славу Богу, а нам усім на дабро й радасць.

Сакратарыят сьв. БАПЦарквы.

УРАЧЫСТАСЦІ У ТАРОНТА, КАНADA

Нядзяўна, 20-21-га лістапада, адбыліся слáўныя ўрачыстасці нашых суродзічаў у Таронта: высьвячэнне БАПЦарквы й Дому. Малая раўнічыя група нашых людзей тут запраўды паказала ўсім нам сілу беларускага духу: сваёй вялікай ахвярнасціяй яны купілі невялікі, але прыгожы дом і ў ім уладзілі нашу сьв. Царкву, наставцем якой Уладыка Васіль прызначыў а. Міхася Мацукеўіча, які скончыў Багаслоўскую Акадэмію ў Вініпэгу.

Ідуцы съследам нашых пабожных прашчораў, што ўсякую справу пачыналі з Богам, нашыя таронты таксама пастанавілі пачаць новае жыцьцё ў сваім дому з Малітвы да Яго. Дзеля гэтага запрасілі Высокапрэзяшчэннага Уладыку Васіля, а таксама й прадстаўнікоў розных нашых арганізацыяў у Канадзе й Амерыцы прыбыць на высьвячэнне іхнае Царквы й Дому.

Просьбу іхнай прыняў як Уладыка Васіль, так і шмат нашых суродзічаў, асабліва з Кліўлендам, адкуль прыбыла ладная група людзей на чале із Сп. A. Каханоўскім і Сп. праф. M. Куліковічам з хорам. Роўна а трэйцяй гадзіні пападні, у суботу, каля дому ў Царквы зыйшло звыш 100 асобаў. Неўзабаве прыбыў і Уладыка Васіль. Царкоўны ста-

раста прывітаў яго з хлебам і соляй, а дзеткі пасыпалі перад ім краскі, калі ён ішоў у Царкву, дзе яго прывітаў а. Міхася. Пасылья аблачэння манты хор пачаў паволі съпяваць „Дастойна ёсьць”. Настрой усіх адразу стаўся малітоўным, поўным узварушэння, і гэты настрой яшчэ больш узыняўся, калі Уладыка Васіль у колькіх прыгожых словах падзякаў таронты за збудаванне нашае сьв. Царквы, за такое ўрачыстае спатканье, перадаў прывітаныні й падзяку нашых суродзічаў у Амерыцы ды сказаў, што прывёз усіх вялікі скарб — Любоў Божую, аб якой расказаў такую цудоўную стараадаўную легенду, ад якой шмат у каго забліцчелі сълёзы на вачах.

Такога прыгожага й узварушальнага Высьвячэння бавішыя вернікаў яшчэ ніколі не перажыла, бо яно адбывалася архірэйскім чынам. Даўгія прыгожыя малітвы, псальмы й съпей сягали да глыбіні душы кожнага, а калі хор засыпяваў: „Хто ёсьць гэты Цар Славы”, і „Госпад сіл, Твой ёсьць Цар Славы”, і зноў сълёзы выступілі на вачах у людзей. Пасылья Уладыка Васіль выканану высьвячэнне ўсяго Дому.

У вечары ізноў усе Беларусы, а было іх звыш 200 асобаў, перажылі ці малую радасць на канцэрце сп. праф. M. Куліковіча. Кажны з нас ганарыўся, калі чуў і бачыў нашае маства на запраўды высокім узроўні. Тут выступаў хор, дуэты й солё. Кажны выступ здабываў буру воплескаў, асабліва ж выступы I. Каляды і Z. Шыкалюк. Таксама ўдала выступіў з дэкламацый і песьнія Сп. P. Чопчыц з Монтрэалю. Па канцэрце было прыняцьцё агульны вячэр, на якую зыйшло каля 100 асобаў.

У нядзялю, 21-га лістапада, ізноў царкви была поўная, бо а дзясяткы гадзінэ рана прыбыў Архіепіскап Васіль і таксама разам з наставцем а. Міхасём пачаў съпевы ў Літургію. Ізноў вельмі прыгожы съпяваў хор сп. кампазытара Куліковіча. Усе дзякавалі Богу, што Ені сваім ласкавым вокамі глянуў на нас Беларусы: памог нам аднавіць нашу герархію й цяпер памагае нам будаваць нашыя Святыні — выраз нашае духове незалежнасці.

Уладыка Васіль прабываў у Таронта ў нашага вельмі паважанага псаломщицы сп. Слаўко, які спаткаў Уладыку перад сваім памешканнем з хлебам і соляй, а таксама вельмі прыгожым съпевам сваіго невялікага хору, ад чаго у Уладыку выступілі сълёзы на вачах. Гэтак сама сп. Слаўко й праваджаў свайго Уладыку ў сераду ўвечары ў сваім дому, дзе зыйшлося Таронцкая калёнія з нашым мілым а. Міхасём і паважаным старшынём ЗБК сп. A. Грыцуком начацце. Нажаль, і ўсё добре канчаецца. Так з ад'ездам Уладыкі Васіля скончыліся й нашыя слáўныя Урачыстасці ў Таронта. Хочам верыць, што гэтая нашая радасць з часам пайтарища, а тым часам дзякую Богу за ўсё.

Прысутны

90 ГОД ЖЫЦЬЦЯ АЛЯКСАНДРЫ ГРЕЧАНІНАВА

26 кастрычніка сёлета споўнілася 90 год жыцьця выдатнага расейскага кампазытара Аляксандры Грэчанінава. Прыйцелі кампазытары й прыхільнікі ягонай музыкі зладзілі з гэтай на годы ў Нью-Ёрку канцэрт ягоных твораў, на якім быў і сам Грэчанінаў. Музичная творчыцца Грэчанінава — колькі сотняў і меншых кампазицый. Загарнізаваў Грэчанінава і колкі дзесяткоў беларускіх

народных песьніяў. Шмат якія ѹ арыгінальныя ягоныя творы маюць у себе элемэнты нашае народнае музычнай творчасці. Грэчанінаву, які адзначае у сваіх аўтабіографіях, што хоць знаў песьні шмат якіх народаў, але „асабліва палюбіў” беларускія, Управа Беларускага Інстытуту выслала свае адумысловыя прывітаныні з нагоды дзвесяцідзесятых угодкаў ягонага жыцьця.

C.

У Беларускім Інстытуце Навуки й Мастацтва

**НОВЫЯ БІЯГРАФІЧНЫЯ МАТАР'ЯЛЫ
ПРА АЛЁІЗУ ПАШКЕВІЧАНКУ-ЦЁТКУ**

16 кастрычніка на навуковым паседжаныні Інстытуту былі пададзеныя да ведама новыя біяграфічныя матар'ялы з жыцьця беларускай пісьменніцы й палітычна-грамадзкай працаўніцы Алёізы Пашкевічанкі-Цёткі (1876-1916). На паседжаныні былі адчытаныя дасланныя для Інстытуту цэнныя ўспаміны пра Цёткую ейнага мужа праф. Стэпонаса Кайрыса й успаміны спн. Юльяны Дубейкаўскай. Апрача гэтага, мір. Мікола Кунізвіч падаў на паседжаныні весткі пра магілу Цёткі й ейную бацькавіну ў гады між сусветнымі войнамі.

Дагэтульшнія весткі пра жыцьцё й творчасць Цёткі-Пашкевічанкі вельмі скучыя й недакладныя, і новыя біяграфічныя матар'ялы ладна іх папаўняюць. Гэтыя матар'ялы неўзабаве будуть апублікаваныя.

Зьбіраныне вестак пра Пашкевічанку-Цётку Інстытут праводзіць у сувязі з набліжэннем Цётчынага юбілейнага году. У 1956 годзе прыпадае 80 год ад нараджэння й 40 год ад дня смерці гэтай выдатнай пісьменніцы беларускага адраджэння. З гэтай прычыны Інстытут плянуе й выданыне налета збору твораў пісьменніцы.

ЛІТАРАТУРНЫ ЧАСАПІС

Ужо друкуецца й неўзабаве выйдзе чародны нумар беларускага літаратурна-мастацкага часапісу КОНДНІ. У часапісе новыя творы беларускіх паэтаў, пісьменнікаў, літаратурных крытыкаў на эміграцыі й рэпрадукцыі твораў беларускіх мастакоў.

ДЫСКУСІІНЫ ВЕЧАР ПРА ТВОРЧАСЦЬ Я. ЮХНАУЦА.

На паседжаныні Літаратурнай Сэкцыі Інстытуту 30 кастрычніка с. г. Янка Юхнавец прачытаў урывак із свае новае аповесці, над якой ён цяпер працуе. На паседжаныні завязалася жывая дыскусія пра арыгінальныя асаблівасці паэзіі й прозы пісьменніка.

РАЗГЛЯД ПАЭТЫЧНАІ ТВОРЧАСЦІ РЫГОРА КРУШЫНЫ

13 лістапада на паседжаныні Літаратурнай Сэкцыі Інстытуту паэта Рыгор Крушына прачытаў прыклады із свае пазіі ад пачаткаў творчасці аж да апошніх год. У дыскусіі абмяркоўваліся асаблівасці паэтавага таленту й галоўныя характарныя рысы ягонаі паэзіі.

АУТАРСКІ ВЕЧАР МАСЕЯ СЯДНЁВА

11 сінегня с. г. Беларускі Інстытут Навуки й Мастацтва ладзіў аўтарскі вечар ведамага беларускага паэта на эміграцыі Масея Сяднёва. На вечары паэта пазнаёміў прысутніх асабістам з выдатнымі мастакімі якасцямі сваіх новых і ранейшых вершаў. Літаратурныя крытыкі сп. А. Адамовіч падаў на вечары цікавыя біяграфічныя весткі пра першыя гады творчасці паэты. У друку вершы М. Сяднёва з'явіліся першы раз у 1933 г. Ад гэтага пары пачынаеца цяжкі творчы шлях песьняра, на якім давялося прайсці ія толькі бурныя гады сусветнае вайны й вигнанія, але і пазнаць савецкую вязніцу ды адбыць 5 гадоў ссылкі на Калыме.

Беларускі песенны зборнік

У выданыні Згуртаваныя Беларускае Моладзі ў Амэрыцы выйшла надовечы вельмі цэнная й карысная кнішка — першы выпуск „Беларускага Песеннага Зборніка”. Кнішка прырыхтаваная да друку нашым ведамым кампазытарамі Міколам Куліковічам. На 72 балонах кнігі фармату вялікае васьмёркі зъмешчана больш за сорак найбольш характарных калядных, веснавых і купальскіх беларускіх абрацівых съпеваў і гульняў.

У выпуску надрукаваныя мэлёдыі песьняў, часта дадзеныя іхныя варыянты ў вапрацаваныні для хору на чатыры галасы; ёсьць, зразумела, і тэксты песьняў (няраз у колькіх варыянтах), апісаныні гульняў, абрадаў. На пачатку паасобных разьдзелаў дадзеная й агульная характарыстыка паасобных абрацівых цыкліяў.

Ледзь не палавіна мэлёдыяў собска-га запісу аўтара. Іншыя ўзятыя з запісаў гэткіх ведамых зъбіральнікаў беларускага песеннага багацьця, як Радчанка, Шырма, Сахараў, Ягораў, Сакалоўскі, Прохараў ды іншыя.

Гэты выпуск — гэта толькі першая частка вялікай працы, прырыхтаванай да друку нашым заслужаным кампазытарам. Як гаворыцца ў прадмове да кнігі, „у прадбачаных 8-ёх выпусках зборніка аўтар імкнётся ахапіць, з аднаго боку, разнастайнія тэмы, формы й жанры беларускай песенніцы, а з другога — розныя колы выкананіцца, ад аматара да прафесіянала, каб гэтую ягоную працу маглі выкарыстоць і ў хаце, і ў школе, і ў грамадзкім жыцьці, і на эстрадзе — і тым самым аднавіць цудоўныя беларускія абрацы љадзіць беларускія вечарыны“. У першых 4-ох сыштох маюць быць зъмешчаныя га-лоўныя цыклі беларускай народнай пе-сенніцы: сэзонна-абрадавы, гістарычна-эпічны, працоўны й бытавы. Апошнія чатыры выпускі маюць складацца з ары-

гінальных твораў аўтара, аднак бальшыня іх або пабудаваныя на беларускім фальклёры, або твораныя ў ягоным духу.

Беларускія народныя песьні, як і нашыя казкі, ужо займаюць сваё прызна-нае й належнае месца сярод народнай творчасці іншых народаў съвету, ужо ацэненыя навукоўцамі і сваймі і чужымі. Дык падобным выданынем напэўна зацікавіцца не толькі беларускія аматары свае народнае песьні, але і ці адзін чужынец музыка або музыкавед, які будзе шукаць скарбай спрадвечнага музичнага хараства сярод зъмешчаных у зборніку ўзору беларускіх народных мэлёдый.

Задум, як бачым, вялікі й ня лёгкі да зреалізацыі у ваставінах эміграцыі жыцьця. Калі толькі назначаны плян дачакаеца й свайго выканання праз апублікацыю ўсіх прырыхтаваных васьмёх выпускаў — будзе гэта нязвычайна каштоўны ўклад у нашу музычную літаратуру, уклад, які застанеца важным і трывалым культурным здабыткам.

Усьведамішы вялікую нацыянальна-культурную вагу выданыня, застаецца толькі пажадаць, каб беларускія грамадзянства на выгнаніні падтрымала і маральна і матар'яльна гэты вялікі пачын ды памагло як барджэй выкананці і шчасльві завяршыць пачатую працу і ахвярнаму кампазытару і беларускай моладзі, якая хоць ізь сціплымі сродкамі, але зь вялікаю шчыраю любасцю ўзялася за выкананье нялёгкага, ды пачеснага задання: надрукаваць і паказаць сваім і чужым каштоўнымі ўзоры народных багацьцяў музычнае спадчыны свайго народу.

Кнішка каштует 2.25 дал. Атрымаць яе можна у *Byelorussian Youth Ass'n of America, 1421 Castle Ave, Cleveland 13, Ohio.*

ДЗЕНЬ БЕЛАРУСКІХ ГЕРОЯЎ у Нью Ерку

Святкаваныне Дня Беларускіх Герояў у 34-і ўгодкі Слуцкага Змаганьня адбылося сёлета ў Нью-Ерку ў нядзелю 28-га лістапада. Раніцай тутэйшай беларускай калёнія разам з прыбылымі дружнай грамадой з Нью-Брансуіку і іншых беларускіх асяродкаў гасці зімі, запоўніла мясцовую царкву, дзе Яго Высокапрэзідэнтства Архіепіскап Васіль у саслужэнні айцоў Хв. Данілюка, С. Войтанка і І. Фэдэны адслужыў Св. Літургію, а пасля паніхіду за супакой душаў усіх Беларускіх Герояў, што аддалі жыцьцё за Бацькаўшчыну.

А 3-і г. беларуская грамада з'яўлілася у залі „Вашынгтон Ірвін Гай Скул“ на Святочную Акадэмію. Урачыстасць пачалася амэрыканскім нацыянальным гімнам, пасля якога сп. Б. Данілюк — старшыня аддзелу Згуртаваныя Беларускіх Ветэранаў у Нью-Ерку, што паводле традыціі ладзіла Святкаванне, прывітаў прысутных і, адзначыўшы ў кароткай прамове веліч усіх тых, што ахвяравалі жыцьцё ў змаганьні за Незалежную Беларусь, заклікаў ушанаваць памяць герояў уставаньнем і хвілінай цішыні. З гэтай хвілінай ціхае пашаны і ўспаміну злучыўся жалобны марш, пра пляні хорам. Пасля адданыня чэсыці памёрлым героям, рэфэрат аб Слуцкім ды наагул вякоўым змаганьні Беларускага Народу за сваю Незалежнасць прачытаў сп. К. Мярляк. У рэфэрэнце дакладчык абрываў гісторыю нашага Вызвольнага Руху ды выявіў пачуцьці, што кіравалі нашых Герояў да найвышэйшага ступені ахвярнасці — пачуцьці любасці і абавязку да Роднага Краю, Свайго Народу, сціварджаючы, што гэтыя пачуцьці ѹ сяняння кіруюць тысячамі беларускіх патрыётаў на

Бацькаўшчыне й на эміграцыі і супольны іхны высліак давядзе ўрэшце да мэты — аднаўлення Беларускага Дзяржаўнага. Пасля рэфэрата, на заканчэнне афіцыйнае часткі хор пад кіраўніцтвам сп. А. Валюшкі прапляяў „Пагоню“.

Пасля кароткага перапынку мастацкую частку пачала малая дэкламаторка Аня Стома, што прадэкламавала вершы „Прыядзе час“ Р. Данілеўская і „Мая Беларусь“ С. Ясеня. Маладыя сціяновачкі сп-чні Гая Дарагашэвіч і Галіна Орса пляялі дуэтам „Лявоніху“ і Слуцкія ткачыкі, пад акампанімэнт сп.-ні Э. Зубковіч. якай пасля памастацку адыйграла на фартап'яне „Прэлюдію“ Рахманіна і „Ля ракі“, ізь Беларускага Сюіты кампазытара М. Карповіча. На заканчэнне мастацкае часткі хор пад кіраўніцтвам сп. А. Валюшкі пропляяў дзівэ беларускія народныя песьні „А ў надзельку раненька“ і „Зялёны дубоўчак“.

Урачыстасць Дня Беларускіх Герояў закончылася адсыпваннем Беларускага Нацыянальнага Гімну.

Б.

У ДАПАМОГУ БЕЛАРУСАМ У ЭУРОПЕ

Акруговая Управа Беларуска-Амэрыканскага Задзіночання ў Нью-Ерку просьціць усіх суродзічаў ахвяроўца вонратку для Беларусаў у Эўропе. Вонратку можна здаваць у памешканыя Акруговай Управы ў Нью-Ерку (33 Норфолк Стрыт) у вайторкі ад гадзіны 7 да 9 вечара ѹ сыботы ад гадзіны 5 да 7 пападні.

Просіца, каб вонратка была зданная для высыланія.

Вытісвайце, гытайце й пашырайце газету „БЕЛАРУС“.

Гадавы Студэнцкі Зъезд

4 верасня 1954 г. у Нью-Брансуіку, Нью Джэрсі, адбыўся IV-ты Гадавы Зъезд Беларускага Студэнцкага Таварыства ў Амэрыцы. На Зъезд прыбыло 26 сяброў Б.С.Т.А у тым ліку былі прадстаўнікі ад студэнцікі асяродкаў у Кліўлендзе, Дэтройце, Чыкаго, Грэнд Рэпідс, Спрингфілдзе, Нью-Ерку й Нью-Брансуіку. З гасцей былі Яго Высокапрэзідэнтства Архіепіскап Васіль, Старшыня Сэктару Рады Б.Н.Р. Др. А. Орса й прадстаўнікі „Аб'еднання Беларуска-Амэрыканскіх Студэнтаў“.

Справадачы ўступаючага Ураду ды спрэвайдзіцца аддзелаў паказалі, што Б.С.Т.А. правяло за леташні год паважную працу. Арганізацыя налічвае на сяняння 47 сяброў, з чаго ѹ дучым акадэмікімі гэтае будзе студыяваць калі 80%. Трэба падчыркнуць той мамент, што Б.С.Т.А. у часе свайго заснаванія ў 1950 г. налічвала усяго колькі актыўных студэнтаў.

Б.С.Т.А. вяло таксама грамадскую, культурна-асыветную працу на беларускім полі й пралагандавую дзеяньніцу у амэрыканскім, пераважна ўніверсітэцкім асяродзьдзі. Сябрамі Б.С.Т.А. было прачытана шэраг рэфэратаў ды дадзенія колькі мастацкіх паказаў у розных амэрыканскіх каледжах.

Урад Б.С.Т.А. меў цесную сувязь із Усходня-Эўрапейскім Фондам у справах

„Яго Міласыці Старшыні Прэзыдыму Рады Беларускага Народнае Рэспублікі Сп. Інж. Мікалаю Абрамчыку Парык, Францыя

Ваша Эксцэленцыя! IV-ты Агульны Гадавы Зъезд Беларускага Студэнцкага Таварыства ў Амэрыцы шле Вам шчырае прывітанье й жадае Вам здароўы ды ўсякай памысласці ў Вашай адказнай працы на карысць Беларускага Народу й нашае шматпакутнае Бацькаўшчыны.

Прэзыдым Зъезду

ЗАКЛІК ВЫДАВЕЦКАГА ФОНДУ

Грамадзяне Беларусы!

Кажны з Вас усьведамляе патрэбу выдавання беларускай газеты ў Амэрыцы, дык кожны няхай прыйдзе з матар'яльнай дапамогай газэце „Беларус”. Запісвайцеся ў сябры Выдавецкага Фонду, прысылайце ахвяры на газету, здавайце больш падпішчыкаў і чытаю! Мы просім Вашай дапамогі толькі на пакрыцьцё коштам друку й паперы, бо праца рэдагавання ясплатная.

Мы спадзяемся, што беларускае грамадства адгукніцца на наш заклік і дапаможа выдаваць патрэбную нам усім і нашай нацыянальной справе газету.

Няхай кожны зробіць уклад у агульную справу.

Управа Беларускага Выдавецкага Фонду

Старшыня M. Mickievich, 106 Herzl St. Brooklyn 12, N. Y.

НАРАДЫ

ЖМУДЗІНАЎ З ПАЛЯКАМИ

На прапанову добра ведамага беларусам ген. Андэрса ў чырвенні й ліпні адбыліся нарады Жмуздзінаў і Палякоў. Першая нарада адбылася ў Рыме пад кіраваньнем старшыні жмуздзінскай дыпломатычнай службы Ст. Лазарайтыса. З боку Жмуздзінаў на гэтых нарадах браў яшчэ ўдзел пасол Летувы пры Ватыкане Ст. Гірдвойніс, апольскія палітычныя колы прадстаўлялі ген. Андэрса і палк. Чаплінскі. На другой канфэрэнцыі, якая адбылася ў Лёндане пад старшынством ген. Андэрса, удзел браў сябры польскага экзыльнага ўраду, а Жмуздзіны былі прадстаўленыя Ст. Лазарайтысам і паслом Летувы ў Лёндане К. Балутысам.

Супольны камунікат між іншага, гаворыць, што на думку ген. Андэрса й міністра Лазарайтыса Польшчы ў Летуве належыць вельмі важная роля у вызваленіі Ўсходніх Еўропы. Сучасную палітычную ситуацыю ўдзельнікі нарадаў ацэнваюць шматабяцаючай для паняволеных народаў. Гэта асабліва падчыркуваў ген. Андэрс, а Ст. Лазарайтыс у сваіх ацэнках ня быў гэткім алтымістичным.

В.

КУРСЫ БЕЛАРУСАВЕДЫ ДЛЯ МОЛАДЗІ У НЬЮ-ЁРКУ

Акруговая Управа БАЗА ў Нью-Ёрку зарганізавала курсы беларусаведы для моладзі. Заняткі пачаліся 19 лістапада сёлета лекцыяй сп. А. Адамовіча „Уводзіны ў беларусаведу”.

Лекцыі адбываюцца кожную пятніцу а 7 гадз. вечарам у памешканні UWCA ў Брукліне. На стальных лектараў запрошаныя: др. А. Орса — географія Беларусі, сп. Я. Гладкі — беларуская мова, сп. А. Адамовіч — літаратура. Акрамя гэтага будуць чытатца лекцыі на рэлігійныя і актуальныя тэмы.

Моладзь належна цікавіца курсамі беларусаведы й трэба спадзявацца, што колькасць слухачоў будзе ўсцяж павялічвацца.

Акруговая Управа плянуе на заканчэнне курсу выдаць адпаведныя пасьветчаныні ўсім удзельнікам на адмысловым вечары.

У Беларуска-Амэрыканскім Задзіночаньні

КАНФЕРЕНЦЫЯ СТАРШЫНЯУ АДДЗЕЛАУ БАЗА

4 верасення сёлета адбылася ў Нью-Ёрку канфэрэнцыя старшыні ўдзелаў БАЗА. У ёй бралі ўдзел: старшыні й прадстаўнікі аддзелаў Нью-Ёрку, Саўт Рывэр — Нью-Брансвіку, Кліўленду, Чыкаго, Стэмфорду ды сябры Гал. Управы БАЗА.

На канфэрэнцыі былі добра абмеркаваныя арганізацыйныя справы, справа дапамогавая й іміграцыйная, справа выдавецкага БАЗА, справа заснованыя асэкурацыянае фонду ды іншыя актуальніе й бягучыя пытанні.

Што да 6-га Кангрэсу БАЗА, дык усе старшыні аддзелаў намагаліся, каб Гал. Управа склікала яго ўясену 1955 г., бо тады здоле прыбыць на Кангрэс большая колькасць дэлегатаў ад далёкіх аддзелаў БАЗА.

ЖАНОЦКІ СХОД

5 синекня сёлета адбыўся агульны сход беларускіх жаночынаў Нью-Ёрку. Мэтай гэтага сходу быў выбар сталага Ураду Жаноцкай Сэксці БАЗА ў Нью-Ёрку й абмеркаваныя жаноцкія працы на будучыню. У Урад быў выбраныя: сп.-ня Наталья Орса на становішча старшыні Сэксці, сп.-ня Ганна Русак за яе заступніцу, а сп.-ні О. Тулейка й В. Зыбайла — сябрамі Ураду.

Ад Галоўнай Управы БАЗА вітаў Сход старшыні сп. М. Тулейка. Ён выказаў задаволеніе із таго, што жаночыны Нью-Ёрку аднаўляюць сваю арганізацію для лепшае грамадска-нацыянальнае працы Беларусак.

Важным заданнем Ураду Жаноцкай Сэксці ў Нью-Ёрку будзе стварэнне цэнтралі жаноцкіх беларускіх арганізаціяў у ЗША.

БЕЛАРУСКІЕ ШКОЛЫ ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ

Некаторыя Аддзелы Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня зарганізавалі ўжо школы для дзяцей.

Найперш, бо ў пачатку верасення сёлета пачаліся заняткі з дзяцемі пры Аддзеле Саўт Рывэр — Нью-Брансвік. Дзеці зьбіраюцца раз на тыдзень. Ву-

чаць іх сп. сп. Філярэт Родзька і Уладзімер Кабушка.

Акруговая Управа Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня ў Нью-Ёрку таксама зарганізавала ўжо школу для дзяцей. Заняткі пачаліся 11 синекня 1954 г., у памешканні пры Норфольк Ст. № 33 і будзіць адбывацца што суботы а гадзіні 10:30. Заняткі пачалі сп. сп. М. Тулейка і М. Міцкевіч.

Галоўная Управа БАЗА заклікае ѹ іншыя аддзелы арганізаціи заняткі з дзяцемі, а ўсіх бацькоў — пасылаць сваіх дзяцей у беларускія школы, каб маглі яны разыўваць свою родную мову, наўчыцца чытаць і пісаць прабеларускую ды здабыць веды пра Бацькаўшчыну Беларусь.

У КЛІУЛЕНЬДЗЕ

Летні сэзон у беларускім Кліўленьдзе прайшоў галоўна пад знакам пікнікаў, спорту, канцэртаў ды рыхтавання новага рэлігіознага фонду для восенскіх канцэртаў.

Найбольшы з пікнікаў адбыўся ў ліпні за горадам 3. 7. 1954. Футбольная дружына „Пагоні” блізу што нядзелі мела меч у Кліўленьдзе ці іншых гародох штату (Мэнсфілд, Экрон і г. д.) і ў спаборніцтвах заняла 3-е месца ў штаце Огайо, выйшаўши ў ліку 3-х наймацнейшых дружын ў штату ў розыгрышу кубка. Між іншага, яна перамагла ўсіх трох ўкраінскіх дружын. У канцы сезона ён перавялі з 2-ое футбольнае лігі ў 1-ую, а ўніверсітэтскага капитана Віктара Лукашевіча, апрача таго, — у зборную рэпрезентатыўнага дружын ў штату Огайо, якая 5. 9. 1954 з вынікам 3:3 мела меч із зборнай рэпрезентатыўнага дружынай Нью-Ёрку. Цяпер дружына „Пагоні” перанята горадам, і ў новым сэзоне, які пачаўся 19. 9. 1954, туляе паводле пляну Сыты Год (што нядзелі да 12. 12. 1954). Свайм беларускім імём, пад якім выступае дружына „Пагоні”, яна робіць добрую пропаганду нашай кліўлендскай беларускай калёніі, а праз гэта спрыяўляе і да патулярызаціі нашага народу нааугл, бо мечы заўсёды сцягаюць шмат публікі ў рэгіструюща ў лёкальных прэсах.

Ад Галоўнай Управы БАЗА вітаў Сход старшыні сп. М. Тулейка. Ён выказаў задаволеніе із таго, што жаночыны Нью-Ёрку аднаўляюць сваю арганізацію для лепшае грамадска-нацыянальнае працы Беларусак.

Важным заданнем Ураду Жаноцкай Сэксці ў Нью-Ёрку будзе стварэнне цэнтралі жаноцкіх беларускіх арганізаціяў у ЗША.

БЕЛАРУСКІЕ ШКОЛЫ ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ

Некаторыя Аддзелы Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня зарганізавалі ўжо школы для дзяцей.

Найперш, бо ў пачатку верасення сёлета пачаліся заняткі з дзяцемі пры Аддзеле Саўт Рывэр — Нью-Брансвік. Дзеці зьбіраюцца раз на тыдзень. Ву-

чаць іх сп. сп. Філярэт Родзька і Уладзімер Кабушка.

Акруговая Управа Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня ў Нью-Ёрку таксама зарганізавала ўжо школу для дзяцей. Заняткі пачаліся 11 синекня 1954 г., у памешканні пры Норфольк Ст. № 33 і будзіць адбывацца што суботы а гадзіні 10:30. Заняткі пачалі сп. сп. М. Тулейка і М. Міцкевіч.

Галоўная Управа БАЗА заклікае ѹ іншыя аддзелы арганізаціи заняткі з дзяцемі, а ўсіх бацькоў — пасылаць сваіх дзяцей у беларускія школы, каб маглі яны разыўваць свою родную мову, наўчыцца чытаць і пісаць прабеларускую ды здабыць веды пра Бацькаўшчыну Беларусь.

З 9. 1954 тут адбыўся гадавы сход аддзелу БСТА на штат Огайо. Аддзел мае 21 сяброў, зь якіх 14 вучаца на ўніверсітэтах Кліўленду, Калямбусу, Лэнсингу, Чыкага й інш. Сёлета аддзел павялічыўся на 2-х сяброў, а 7 сяброў зноў пайшлі на студы ў розныя ўніверсітэты штатаў Огайо, Мічигэн, Іліной. Па справаўдзе старшыні аддзела др. А. В. сход удзяліў уступаючай управе аддзелу абсалютарыюм з падзякаю ў выбраў новую управу ў складзе К. Калошы — старшыня, Л. Ноўка — сакратар і Л. Харытановіча — скарбнік.

З самога Кліўленду сёлета падаліся на ўніверсітэты 5 асабаў: Іра Каляда — у Кліўлендзе, М. Белямук, К. Семянчук, С. Кісель і Ю. Каляда — у Калямбусі. 19. 9. 1954 у нашай калёніі за бясёднымі сталамі адбыўся з імі разыўвальны вечар.

Цяпер аддзел БАЗА рыхтуе адчыненне школы беларусаведы для дзяцей сваіх сяброў. У школе будзіць вучыцца Закону Божага, беларускія мовы, гісторыя, географія, песьні і танцы.

Нідаўна сюды прыехаў з Швэдзі доўгачаканы сын сп. А. Лук'янчыка — Сяргей. Двум іншым беларускім сем'ям аддзел выставіў ашурансы на пераезд з Еўропы ў ЗША.

З ДЗЕРНАСЦЫ САЦЫЯЛЬНАЕ АПЕКІ БАЗА

Галоўная ўвага Сацыяльнае Апекі БАЗА была накіравана на дапамогу нашым суродзікам у Нямеччыне й іншых краінах. За час ад 1-га сакавіка да 15 синекня 1954 г. было сабрана па аддзелах

грашмі:

Акруга Нью-Ёрк	\$ 276.50
Саўт Рывэр — Нью-Брансвік \$ 215.00	
Кліўленд	\$ 39.00
Дэтройт	\$ 79.00
Чыкаго	\$ 82.00
Спрынгфілд	\$ 26.00
Стэмфорд	\$ 45.00
Бікан	\$ 11.00
Джэрсі Сіті	\$ 18.00

вопраткай:

Акруга Нью-Ёрк	11 пачак
Дэтройт	1 "
Спрынгфілд	5 "
Пээр'я	2 "

Усяго сабрана 791 дал. 50 сэн. і 19 пачак

вопраткі.

Выслана ў Беларускі Нацыянальна Катэт у Нямеччыне 530 дал. і 17 пачак

вопраткі; Архітэктапу Сергію, Беларусам у Францыі, Аўстрый, Нямеччыне 210

даляраў і 2 пачкі вопраткі; Хворым

беларусам у санаторы Гайцунг у Нямеччыне 34 даляры.

Усяго выслана — 7